

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

DIN SUMAR:

**În așteptarea
primei roci lunare**

**Uimitorul popor
al furnicilor**

**Excursie
în catacombe**

Colecția de modele de sezon a creatorilor moscoviți cuprinde și acest costum de sport, numit „Ivanușka”. Foto: B. Trepetov

Pentru chlorella, „celebritatea” vegetală care în zborurile spre alte planete este menită să servească la regenerarea apei și aerului, în Ucraina s-au construit sere speciale în care se desfășoară asidue cercetări.

Foto A.P.N.

**Cum
se scriu
amintirile**

**Prevenirea
diabetului
zaharat**

ANUL XXIII

50

(1187)

15 decembrie
1967

12 pagini, 1 leu

FOILETON

Cum se scriu amintirile

Amintirile unei personalități venerabile. S-a întâmplat la sfârșitul deceniului nouă, sau poate chiar la începutul lui, în orice caz în 1881 sau în 1889. Familia noastră locuia la Sarapul, dar Simeon Petrovici, fratele meu mai tânăr, se afla la Elabug, unde s-a și căsătorit până la urmă. Căsătoria a fost nefericită, sora soției lui trăiește până astăzi undeva lângă Celiabinsk, unde avem o mică grădină. Pe vremea aceea mă jucam făcând versuri. Erau destul de bune, deși eu mă gândeam mai ales să fac o carieră marinărească. Îmi amintesc până astăzi de următoarele versuri: „Dragă mătușică, / Aș veni la mătușică / Joi seara, călare. Te sărută Nik. Ib. și Nina“.

Compunerea a fost lăudată chiar de Turghenev, dar din păcate n-a făcut însemnarea cuvenită în jurnalul lui intim.

Cam în același timp am suferit pentru poporul nostru, pe care, aflat întâmplător în gubernia Kostroma, îl tubeam foarte mult. S-a întâmplat așa. Am intrat pe peron, am vrut să mă sui într-un vagon, dar vagonul era plin de popor. Pe atunci iubeam cu toții poporul și mi-am spus: de ce să mă vir într-o asemenea înghesuială? Să-i stîngheresc pe ceilalți și nici eu să n-am unde pune capul. Așa încît am rămas pe peron și în seara aceea am făcut o criză de friguri palustre. Am zăcut multă vreme, dar eram fericit că sufeream pentru popor.

Îmi aduc aminte totul, foarte bine...

Apoi s-au întâmplat multe și mărunte. Familia s-a risipit, iar eu m-am mutat cu a doua soție (Anna Nikitișina) la Petersburg. Și într-o zi, în timp ce ne întorceam spre casă — o înmormintare.

— A cui e înmormintarea?

— Înmormintează un scriitor, unul Nekrasov.

Cînd am auzit asta, am simțit că ceva se rupe în inima mea. E adevărat, nu-l citisem — credeam cu toții că e vorba de un poet din provincie — dar durerea acestei pierderi mi-a împovărat nespul sufletul...

— Adio, poete, am rostit scofîndu-mi mînușile, adio...

Așa a fost înmormîntat, purtat aproape pe brațele mele, marele poet rus.

După o lună, am primit o telegramă de la fratele meu: se însurase din nou și pleca în Olanda. Am cumpărat un nou pian. Era în preajma deceniului al nouălea.

Amintirile unui nedreptățit. L-am cunoscut bine pe Nekrasov (deși mai bine nu l-aș fi cunoscut). Era un om greu de suportat, cu toate că nu era lipsit de talent, dacă n-ar fi fost, însă, jocul de cărți, vinul, femeile, incendiile și crimele. Nu putea crea fără asta.

Uneori venea la club, măsluia cărțile, câștiga și apoi o lua la fugă.

Se certa cu toată lumea: cu Tolstoi, Dostoievski, Gonciarov și alți autori de opere complete. Numai cu Maiakovski nu s-a certat, pentru un singur motiv, însă, că Maiakovski s-a născut după douăzeci de ani de la moartea lui. Era un om rău. Se temea grozav de moarte.

— Uite, o să mor și pe urmă au să înceapă să mă „redacteze“, spunea adesea.

Cu mine s-a purtat de-a dreptul grosolan. Într-un rînd l-am dus o povestire. Mare și deloc proastă. Despre un escroc care călătorea mereu și cumpăra suflete moarte. Prietenii mei erau

încîntați, dar cînd m-am dus cu ea la „Sovremennik“, Nekrasov a scrișnit din dinți și m-a privit ca un lup.

— Ai întârziat! mi-a spus.

— Vă rog, Nikolai Alexeevici, n-am întârziat deloc: orele de primire sînt pînă la douăsprezece și acum e nouă.

— Nu, a continuat el, ai întârziat cu vreo treizeci de ani. Gogol a folosit tema asta înainte de dumneata.

— Dați-mi voie, i-am răspuns eu, nu pot să-i am în vedere pe toți plagiatorii. Asta-i tema mea.

Nici nu mi-a răspuns. A trîntit ușa și a luat-o la fugă, nu știu unde. Probabil că la club sau la femeile. Așa a umilit pe degeaba un om. De atunci am scris patru cărți despre cultura inului. Era un om greu de suportat: fără pic de amabilitate și superficial.

Pentru conformitate
Arkadi Buhov

PROIECTE

Alberto Moravia
și Pier Paolo Pasolini
despre...

Sub titlul „Interviuri romane“, revista „Literaturnaia Gazeta“ a publicat convorbirile pe care scriitorul sovietic Gheorghii Gulia le-a avut la Roma cu Alberto Moravia și Pier Paolo Pasolini. Reproducem mai jos fragmente din aceste convorbiri.

Autorul „Ciociarei“ a împlinit recent 60 de ani și Gheorghii Gulia l-a felicitat călduros pentru această aniversare. După care a urmat întrebarea obișnuită: „La ce lucrați?“ Spre deosebire, însă, de alți confrăți de breaslă, Alberto Moravia s-a dovedit generos în răspunsul său:

— Scriu un roman. Credeam că am terminat 150 de pagini. Dar ieri dimineață am început să le rescriu. Asta-i soarta noastră. E un roman în care nu se întâmplă nimic deosebit. De aceea nici un poezie nu poate fi povestit. E o narațiune despre cele mai banale îndeletniciri ale omului de astăzi, despre viața lui de fiecare zi. Te scoli dimineața, te duci la lucru, bei cafeaua, iei prînzul, te întilnești cu cunoscuți și necunoscuți, apoi te duci să te culci. Într-un cuvînt, nimic deosebit... Eroul meu se gîndește mai mult la ce i s-a întîmplat și la ceea ce i se poate întîmpla peste o oră, două, mîine și așa mai departe.

— Așadar, un roman...

— În același timp lucrez la o comedie. În Italia sînt mulți oameni cărora le place să citească zărele și revistele la toaletă. Eroul meu — cap de familie — stă la toaletă și se întreține de acolo, prin fereastră, cu ceilalți membri ai familiei. Într-un cuvînt, nici aici nu e nimic deosebit. Viață, pur și simplu.

— Așadar, un roman și o piesă...

Moravia completează, zîmbind:

— Nu numai. Mă ocup destul de mult de critica cinematografică, iar împreună cu Pier Paolo Pasolini scot revista „Nuovi argomenti“. Ceea ce îmi ia destul de mult timp.

Pier Paolo Pasolini a început și el prin relatarea planurilor sale de creație:

— Filmele „Evanghelia după Matei“ și „Regele Oedip“, o dată terminate, m-am gîndit la scenariul unui nou film: „Teorema“. Scenariul e gata și acum sînt în căutarea actorului pentru rolul principal.

— Ce subiect are filmul dumneavoastră?

— E vorba de o familie bogată.

— De unde?

— Din Italia, evident. Dar poate fi și din America sau Franța. Tatăl e industrialist. Familia se compune din soție, o fiică și un fiu. Într-o zi, familia este vizitată de un tînăr frumos și deștept, care îi farmecă pe toți... La sfîrșitul filmului, e clar că oaspetele era Dumnezeu în persoană, care vizitase familia industriașului sub înfățișarea tînărului. După părerea mea, filozofia filmului e cît se poate de simplă: burghezia și-a pierdut „dumnezeul“ ei și nu-și mai poate găsi altul.

Convorbirea cu cei doi scriitori italieni a mai atins și alte laturi ale prozei și cinematografului actuale, printre care problemele romanului contemporan.

Retrospectivă
în mers

Sînt aproape două decenii de atunci...

Pe poarta uneia dintre cele mai mari uzine bucureștene, sub privirile unui mare număr de oameni, se prindeau rînd pe rînd literele unei noi denumiri: „REPUBLICA“. Părea că se pune o piatră de hotar între ce fusese pînă atunci și ce urma să fie. Și nu era numai o părere. Un bilanț făcut acum, cînd de la acel moment al fixării noii denumiri s-a scurs timpul ireversibil, este deosebit de interesant și plin de semnificații. Esența lui se înscrie între două date marcate prin cifre: 18.000—130.000. Prima arată volumul producției în tone/an atunci, în 1947; cea de a doua — cît se realizează acum. Liniuța de unire semnificînd drumul parcurs, încheie, însă, în ea o întregă succesiune de etape, preocupări, eforturi și muncă — de fapt, tot ce ține de oamenii pentru care, cu aproape douăzeci de ani în urmă, uzina a devenit „a noastră“

Precizarea aceasta mi s-a părut cea mai succintă enunțare a unui fenomen pe care l-am remarcat în uzină: contribuția substanțială a inginerilor, tehnicienilor și muncitorilor la continua îmbunătățire a parametrilor agregatorilor. Două dintre aceste îmbunătățiri, de fapt o inovație și o invenție, au mărit considerabil eficiența economică în sectoarele unde s-au aplicat: prima — la laminorul duo de 6 țoli; a doua la metrarea țevilor. Autorii lor sînt doi oameni total diferiți și ca înfățișare și ca pregătire, dar acest fapt are prea puțină importanță față de ceea ce le este comun — dorința de perfecționare. Inginerul Ștefan Serbulea, de pildă, este mai mic de statură și mai subțirel la trup și se spune că atunci cînd a studiat — zile și nopți — modalitatea înlăturării unor deficiențe care apăreau în timpul perforării țevilor la laminare devenise ca un lujer. Acasă, la biblio-

Laboranta Florica Neguțu determină concentrația de carbon și sulf din anajele folosite la fabricarea țevilor.

și reprezintă terenul fertil unde se afirmă spiritul lor creator.

— N-am putea trăi departe de laminarele noastre, îmi spunea unul dintre cei mai vechi ingineri din uzină: Ion Voina.

Cu două decenii în urmă, el a fost mentor și participant la fixarea noii denumiri a întreprinderii. Ai putea crede că acest fapt l-a legat de locul lui de muncă, ca și cînd atunci l-ar fi luat definitiv în stăpînire. Dar el vorbește la plural; se referă deci la toți sau, în orice caz, la covârșitoarea majoritate a celor care lucrează la „Republica“. Iar aceștia sînt mai tineri, unii chiar foarte tineri în uzină, de abia veniți de pe băncile școlilor. Ca să pătrunzi în taina legăturii lor cu marea uzină bucureșteană trebuie să le cunoști gîndurile, frămîntările, arderile interioare și — mai mult — faptele din muncă. Atunci vei afla, de altfel, și semnificația liniuței de unire dintre 18 000 și 130.000.

★

„La noi aproape toată lumea învață“. Cuvintele acestea le-am auzit rostite de directorul uzinei, inginerul Nicolae Matei, atunci cînd l-am întrebât care e secretul că producția celor două laminare a crescut de peste 7 ori. Apoi a completat: „Și cînd spun învață mă refer, în primul rînd, la faptul că oamenii își ridică necontenit nivelul calificării în muncă, pătrund din ce în ce mai adînc în tainele producției și, pătrunzînd, descoperă și valorifică noi potențe ale agregatelor la care lucrează“.

teca tehnică a întreprinderii, în tramvai în drum spre uzină ori de la aceasta spre casă, tovarășe și erau multe cărți tehnice și reviste de specialitate. Numai întrebarea care îl muncea era unică: „De ce se ivesc defecțiuni?“ Cîteodată se oprea lângă laminor și privea, privea îndelung de parcă i-ar fi pus și lui aceeași întrebare. Apoi, cînd în minte i s-a născut ideea că principala cauză se află în unele neregularități ale dopurilor de perforare, au început căutările și încercările din care mai tirziu s-a concretizat modalitatea cromării acestora.

— Cîte mii de pagini ai studiat, tovarășe Serbulea? — l-am întrebât.

M-a privit și mi-a răspuns zîmbind timid:

— Nu știu. Cred că am revăzut toate cursurile de specialitate pe care le-am studiat în institut și... ceva pe deasupra!

— Agregatul ar fi putut să funcționeze în continuare așa cum funcționase pînă atunci?

Nu știu dacă mi s-a părut sau nu, dar am simțit în tînărul inginer ceva ca o răsucire, care l-a făcut să-mi răspundă hotărît, aproape răstit:

— Nu putea! Nu puteam să-l las să poată!

Mi-a fost învățătură de minte și pe maestrul Aurel Mocanu, inventatorul aparatului de metrat la cald a țevilor, nu l-am mai întrebât dacă ar fi putut să nu realizeze ceea ce îl preocupa de multă vreme. L-am lăsat pur și simplu

cartea

să-mi povestească cum că, de fapt, „ceea ce a făcut el putea să facă oricare dintre tovarășii lui și că totul se datorește unui principiu pe care-l învățase în școala de maiștri și pe care din curiozitate a vrut să-l aplice...”

Curiozitate! Sfințită curiozitate!

În momentul de față ea se manifestă la 1608 participanți la cursurile de ridicare a calificării profesionale, organizate în uzină, la 40 de inși care urmează școala de maiștri, la 12 care sînt studenți ai institutelor tehnice și economice și la aproape 100 care învață în școli medii tehnice și de cultură generală. Apoi, curînd, după ei vor urma cei aproape 340 de tineri care acum descifrează tainele meseriilor în școala profesională a uzinei, și apoi alții, și alții, care sînt sau se vor contopi în colectivul unit al întreprinderii, unde așa, „din curiozitate”, vor aplica ce-au învățat, făcînd să crească neconținut producția și productivitatea muncii.

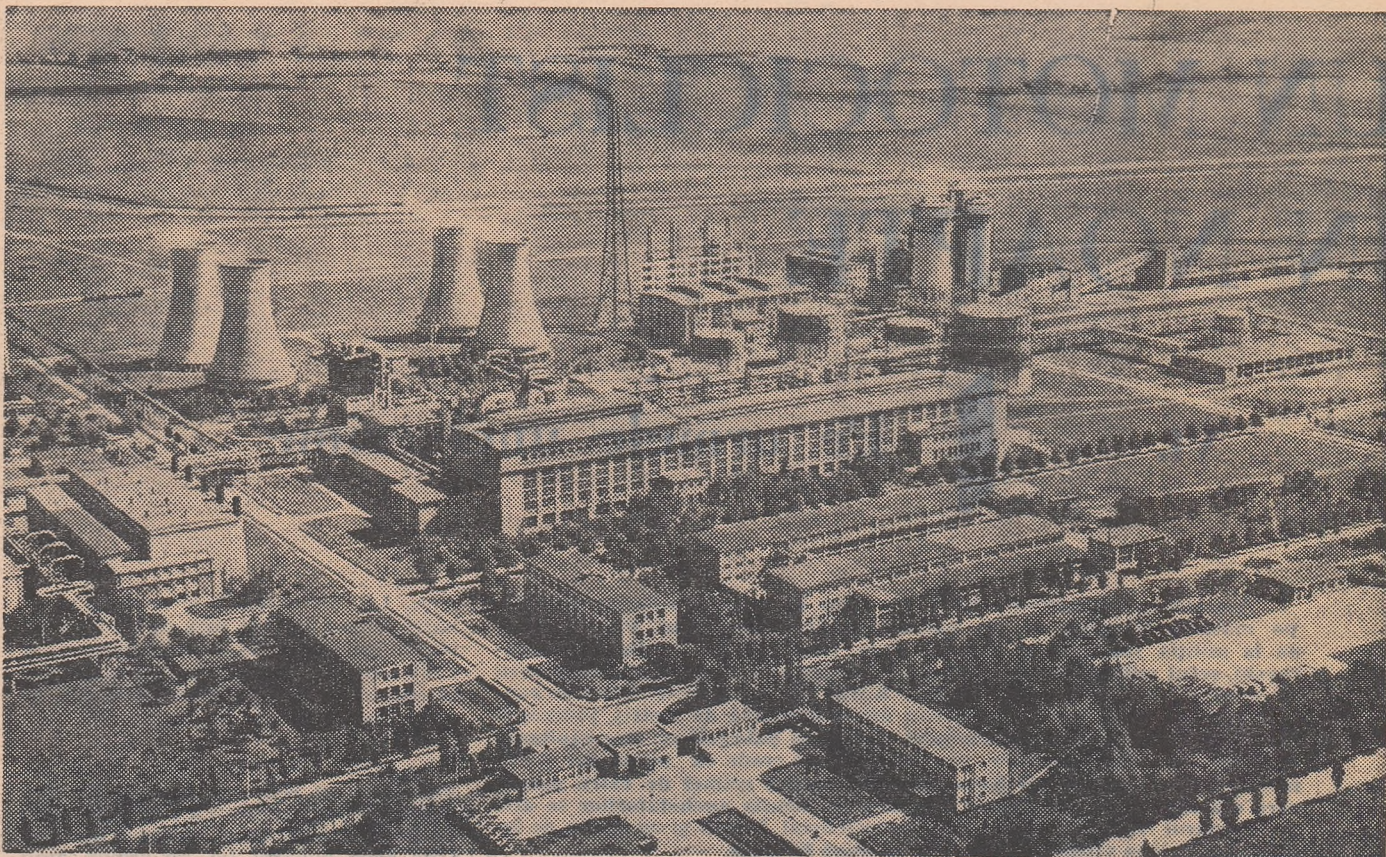
Sarcinile uzinei sînt mari. Și vor fi din ce în ce mai mari. În ultima vreme industria petroliferă românească s-a dezvoltat mult, iar producția întreprinderii este destinată — în întregime — acestui sector. Instalațiile de foraj fabricate la uzinele „1 Mai” din Ploiești au ajuns să străbată spre adîncurile pămîntului pînă la șapte mii de metri adîncime, concurînd cu cele mai bune instalații care se realizează în lume. Lucrul acesta, însă, n-ar fi fost posibil dacă prăjinile și burlanele de foraj ori țevile de extracție fabricate la „Republica” n-ar fi avut calități superioare. Parametrii instalațiilor de foraj au, însă, o dinamică fermă. Și țevile, burlanele și prăjinile produse la „Republica” trebuie să țină pasul cu aceeași dinamică. E în asta o problemă de calitate, dar și una de cantitate și de aceea, în momentul de față, problema numărului 1 este, pe de o parte, folosirea rațională a oțelurilor, diferențiat pe adîncimi și, pe de altă parte, creșterea volumului producției cu 84 la sută pînă în 1970. Aceasta a necesitat adoptarea unui vast plan de măsuri atît în domeniul organizării producției, cît și al investițiilor care trebuie făcute. Pentru început s-a studiat chestiunea redistribuirii forțelor de muncă în vederea ridicării productivității pe agregat, fapt care a avut o urmare imediată în ceea ce privește calitatea producției (96,5 produse de calitate I-a) și, prin aceasta, creșterea valorii producției globale cu aproape 6 milioane lei, din care beneficii peste plan 3 milioane. A urmat studierea folosirii spațiului productiv și, ca urmare a mutării serviciului mecanic șef într-o nouă hală, s-a creat posibilitatea amplasării unui al treilea laminor — de fabricație total românească, alături de celelalte două existente, lucrare care necesită investiții de cîteva zeci de milioane de lei, dar care va face posibilă atît acoperirea necesităților interne ale industriei petrolifere, cît și extinderea exportului de utilaj petrolier.

Desigur, planul de măsuri nu se rezumă numai la atîta. În momentul de față atenția cadrelor de conducere, inginerilor și tehnicienilor specialiști din întreprindere este îndreptată spre automatizarea arderii la cupatoare și sectorizarea zonei de preîncălzire pentru a se exclude total exfolierea oțelului în timpul laminării. Pentru evitarea tensiunilor și îmbunătățirea suprafeței țevilor se lucrează la schimbarea geometriei valțurilor perforatoare, iar pentru înlăturarea oricărei posibilități de excentricitate a țevilor se montează un elongator de concepție originală. Toate acestea vor contribui la obținerea unei calități superioare a producției, la mărirea gradului de competitivitate pe piața mondială.

Îmi propusesem să arunc o privire retrospectivă asupra drumului uzinei „Republica” din momentul cînd pe poarta ei a apărut această denumire și pînă astăzi. Retrospectiva aceasta, însă, nu poate face abstracție de faptul că tot ce s-a petrecut și se petrece în această mare întreprindere a avut și are un drum drept, ascendent, planificat — drumul întregii industriei românești. Pe el se înscriu toate preocupările și eforturile oamenilor din uzină și tocmai de aceea, cînd întrebăm cine se evidențiază în mod deosebit ești privit într-un fel care te face să simți inutilitatea întrebării, apoi îți se răspunde: „La noi munca este astfel organizată încît nu permite ieșirea din ritm în nici un punct al procesului tehnologic. Agregatele se acordează la începutul fiecărui schimb”.

Expresia mi s-a părut foarte potrivită și plină de semnificații.

N. Rășinari

Combinatul de îngrășăminte azotoase din Piatra Neamț

O epocă de adînci și exaltante progrese

În cei 20 de ani care s-au scurs de la abolirea monarhiei și proclamarea Republicii, în țara noastră s-au produs profunde prefaceri în toate domeniile social-economice. Multe din ele au fost trecute în revistă la recenta Conferință Națională a Partidului Comunist Român. Măsurarea dimensiunii și a profunzimii acestui uriaș proces va fi mai lesne de înțeles dacă vom aminti, fie și în mod succint, situația în care se afla economia națională la începutul perioadei postbelice. Economia românească din această perioadă se caracterizează printr-un nivel scăzut de dezvoltare a forțelor de producție, o industrie slab dezvoltată, utilată în mare măsură cu mijloace învechite, o agricultură rudimentară și un standard de viață scăzut pentru covârșitoarea majoritate a populației țării. Dacă la toate acestea se adaugă jaful hitlerist și pagubele provocate de război care au redus la mai puțin de jumătate potențialul economic al României, nu este greu de imaginat ce sarcini considerabile stăteau în față pentru refacerea economică a țării.

Punînd accentul pe industrializarea socialistă a țării, pe mobilizarea tuturor resurselor proprii, pe folosirea în primul rînd a posibilităților interne în dezvoltarea economică și social-culturală a țării, partidul nostru a chemat la eforturi susținute pentru dezvoltarea și perfecționarea producției pe baza tehnicii și științei moderne, pentru utilizarea rațională a resurselor de muncă.

Rezultatul aplicării consecvente a politicii de industrializare a partidului se oglindește în faptul că în anii construcției socialiste industria a devenit ramura conducătoare a economiei, ponderea sa în venitul național crescînd de la 30,8% în 1938, la cca 50% în prezent.

În condițiile industrializării socialiste a țării a continuat să crească în ritm susținut și să se diversifice producția materială — baza dezvoltării generale a întregii societăți. S-au intensificat procesele care determină schimbări cantitative și calitative în direcția sporirii potențialului economic, modernizării ramurilor de producție, creșterii productivității muncii sociale. S-au produs schimbări adînci în structura generală a producției, în structura și repartizarea forței de muncă, s-a accentuat procesul de diversificare a ramurilor și subramurilor, a crescut gradul de prelucrare a materiilor prime, de valorificare a resurselor naturale ale țării.

Transformări adînci s-au produs și în agricultură. Cooperativizarea agriculturii a reprezentat o profundă revoluție în viața satului, în relațiile de producție din agricultură, creînd condiții favorabile pentru promovarea rapidă a progresului tehnic în această

ramură esențială a economiei naționale.

Ritmul înalt de creștere a produsului social și a venitului național, precum și modul de repartizare justă a acestuia în fondul de consum și fondul de acumulare au asigurat creșterea bazei tehnice materiale a producției în toate ramurile, ridicarea continuă a bunăstării materiale și culturale a celor ce muncesc. În anul 1966 venitul național a fost de 4,5 ori mai mare față de 1950, înregistrînd un spor mediu anual de cca 10%, iar salariul real în aceeași perioadă a crescut de 2,4 ori. Au sporit, de asemenea, veniturile țărănimii. Merită să fie subliniat faptul că, în anii construcției socialiste, statul a înfăptuit un vast program de acțiuni social-culturale, s-au construit mii de școli, așezăminte culturale, așezăminte de ocrotire a sănătății.

Măsurile întreprinse de partid și de stat în ultimii ani, privind perfecționarea organizării producției și a muncii se reflectă în rezultatele economice superioare obținute în cursul primilor doi ani ai cincinalului. Ritmul mediu anual de creștere a producției globale industriale realizat în primii 2 ani ai cincinalului — de 12,3% — se situează deasupra limitei maxime a ritmului mediu anual de creștere prevăzut în planul cincinal.

Creșterea însemnată a potențialului economic al țării este ilustrată de faptul că în anul 1967 se preliminară a se realiza o producție industrială aproximativ egală cu cea obținută în întreaga perioadă a primului cincinal (1951—1955).

Consolidîndu-și continuu rolul de ramură conducătoare, industria imprimă întregii economii într-o măsură tot mai mare propriile sale ritmuri de dezvoltare.

După date previzibile, ritmul mediu anual de creștere a producției globale agricole în anii 1966—1967 a fost de peste 7%, depășindu-se astfel prevederile planului cincinal pentru această perioadă. Recoltele de cereale din ultimii doi ani sînt printre cele mai mari din istoria țării.

Obținerea unor ritmuri de dezvoltare constant ridicate, pe perioade de timp relativ mari, în principalele sectoare de activitate, reflectă echilibrul și stabilitatea economiei noastre. Prin politica de investiții sînt atrase tot mai puternic în circuitul economiei naționale regiuni puțin dezvoltate în trecut, creîndu-se astfel condiții pentru o valorificare mai deplină a resurselor naturale și de forță de muncă ale țării. În acești doi ani a fost realizat un mare volum de investiții din fondurile statului, pînă în prezent intrînd în funcțiune peste 400 de capacități și obiective industriale, contribuînd la îmbogățirea peisajului economic al patriei.

Realizările obținute după Congresul al IX-lea își pun puternic amprenta pe viața întregii țări, pe dezvoltarea orașelor și satelor, îmbogățite prin construcția a zeci de mii de locuințe, școli și așezăminte de cultură și sănătate, pe aprovizionarea mai bună a populației, pe întreaga creație materială și spirituală a poporului nostru.

Înfăptuirile obținute în primii doi ani ai cincinalului asigură premisele necesare pentru îndeplinirea planului cincinal, pentru dezvoltarea rapidă, complexă și multilaterală a economiei, orientînd eforturile și elanul creator al oamenilor muncii spre valorificarea marilor posibilități ale modului de producție socialist, pentru ridicarea României socialiste pe noi trepte ale progresului și civilizației.

Conferința Națională a Partidului Comunist Român a discutat într-un spirit de înaltă răspundere perspectivele create de ritmul impetuos al dezvoltării economiei noastre, a trasat noi linii directoare care, în final, vor duce la o dinamizare pe orizontală a întregii vieți a națiunii noastre. În cursul dezbaterilor o deosebită atenție a fost acordată perfecționării structurii organizatorice a aparatului de producție și circulație, precum și ansamblului de măsuri care vor permite o mai bună funcționare a acestuia și care vor avea ca rezultat folosirea cu maximum de randament a capacităților de producție și proceselor tehnologice și, în consecință, creșterea continuă a productivității muncii, reducerea prețului de cost și îmbunătățirea calității produselor.

Nu mai puțin importante sînt sublinierile referitoare la principiul gestiunii economice proprii a întreprinderilor, care va oferi posibilitatea rezolvării la nivel superior a problemelor esențiale ale economiei moderne, promovarea unor forme de conducere colectivă operative și competente, noul principiu al planificării de jos în sus, care va crea condiții pentru o mai bună valorificare a rezervelor economiei naționale, pentru dezvoltarea ei rapidă și armonioasă, ca și măsurile menite să ducă în continuare la transformarea științei într-o forță de producție, într-o forță material creatoare. Nu începe îndoială că sub îndrumarea înțeleaptă a Partidului, harnicul și talentatul nostru popor va transforma în fapte rezoluțiile Conferinței Naționale a P.C.R., menite să marcheze noi progrese în viața și activitatea noastră, să aducă România în rîndul țărilor celor mai înaintate ale lumii.

Trăim o epocă de adînci și multilaterale prefaceri. Datoria fiecăruia dintre noi este ca, alături de întreaga națiune, să ținem pasul cu ea.

Conf. dr. Mircea Bulgaru
Director general adjunct
la Direcția centrală de statistică

UN MOTOCICLIST ÎN NOAPTE

VI.

Pe urmele unei crime

Asasinarea inginerului Oseev i-a adus în orașelul siberian Kolodin pe maiorul Komolov și pe narator, tânărul locotenent Pavel Cernov de la miliția judiciară a regiunii, care, împreună cu căpitanul Komarovski, șeful miliției din localitate, au început cercetările. Primele dovezi: un pumnal cu însemnele lui „Afrika Korps” pe lamă, niște cizme de cauciuc și o sumă de bani, descoperită într-o grămadă de pietriș, îndreaptă bănuielele către un vecin al victimei, vânătorul Șabașnikov. Dar căpitanul Komarovski, din localitate, are îndoieli. Se crede că pumnalul și cizmele i-au fost furate lui Șabașnikov în ajunul crimei de către asasin, care s-a folosit de ele. Pentru moment, în atenția anchetatorilor se află funcționarul Andanov de la poștă, motociclistul Jarkov și un străin de localitate, venit în vizită la niște rude de lângă Kolodin.

— Oricum, Pașa, e prima dunitate anchetă și o vei duce la capăt — îmi spune Komarovski, aplecându-se deasupra mea, atât de bun, de obosit și de prietenos. Încît mantaua-i de milițian, care-i apasă umerii costelivi, pare un element de recuzită împrumutat de la teatrul popular din localitate. E prima oară cînd mă gîndesc că are aproape de două ori vîrsta mea. Cînd am intrat în clasa întâia elementară, el era de acum „nenea Stiopa-milițianul”. „Prima anchetă” Dar dacă n-am să izbutesc să dovedesc că asasinul a furat pumnalul și cizmele lui Șabașnikov? Atunci rămîne un singur suspect: Șabașnikov. Reputația și soarta lui sînt în mîinile mele.

Se spulberă o bănuială

— Oricum, o să ajungem la timp — mă asigură șoferul. Are 19 ani și optimismul caracteristic vîrstei.

Mașina scîrție din toate încheieturile Miliția din Kolodin stă prost cu mijloacele de transport. Gara se află la 14 km de oraș și este, la drept vorbind, o gară independentă, care se numește Korobianikovo. Dar cei din Kolodin obișnuiesc să-i spună „gara noastră”. Orașul ține cu orice preț să fie important.

La 10.30 sosește în gară trenul 22, cel cu care a plecat Andanov. Astăzi mai lucrează încă aceeași brigadă de însoțitori de vagon și, deci, trebuie să prind neapărat trenul, altminteri brigada se schimbă și verificarea se complică.

Drumul plin de hîrtoape și presărat cu pietriș hurducăie rău mașina.

— Nu s-ar putea să mergi mai repede? — îl întreb pe șofer. Altfel înțirziem.

Cu un aer concentrat, tînărul mină nebunește „Căprița” face salturi îndrăznețe, justificîndu-și porecla. La un moment dat, însă, scîrțitul se transformă într-un troznet strident. Mașina se oprește.

— Acum sînt sigur că n-o să mai ajungem.

Strada e întunecoasă și pustie. Autobuzul care face curse la gară a plecat, desigur. Nu se vede niciieri nici o altă mașină în dreapta străzii se întinde un gard lung și sumbru. Îndărătul lui, un depozit. Înăuntru trebuie să există un telefon.

Dar cui să telefonez? Deodată, mă fulgeră o idee salvatoare: Lenkai. Știu că familia Samarin și-a instalat telefon. Să întreb la biroul de informații ce număr are.

— Lena, mi-ai promis că mă înveți să merg cu motocicletă. Îți amintești?

— Mda, n-am ce zice, ora 10 seara este cît se poate de potrivită pentru asta.

— Dar trebuie să mă scoți dintr-o încurcătură.

După cîteva minute, Lena stopează brusc lângă GAZ-ul nostru. Are pe cap o cască albă de marțian.

— Dă-mi mie voie în față — îi spun.

— Dar nu știi să conduci.

— Vedem noi îndată ce-am învățat la miliție.

Ghidonul negru al motocicletei e încălzit de mîinile Lenkai. Zburăm în noapte, călăuzindu-ne după fasciculul subțire de lumină al farului. Urcăm dealuri și coborîm văi, în care ne izbește în față un aer rece și umed. Bor-

nele care indică kilometrajul țîșnesc pe marginea șoselei ca niște năluci albe.

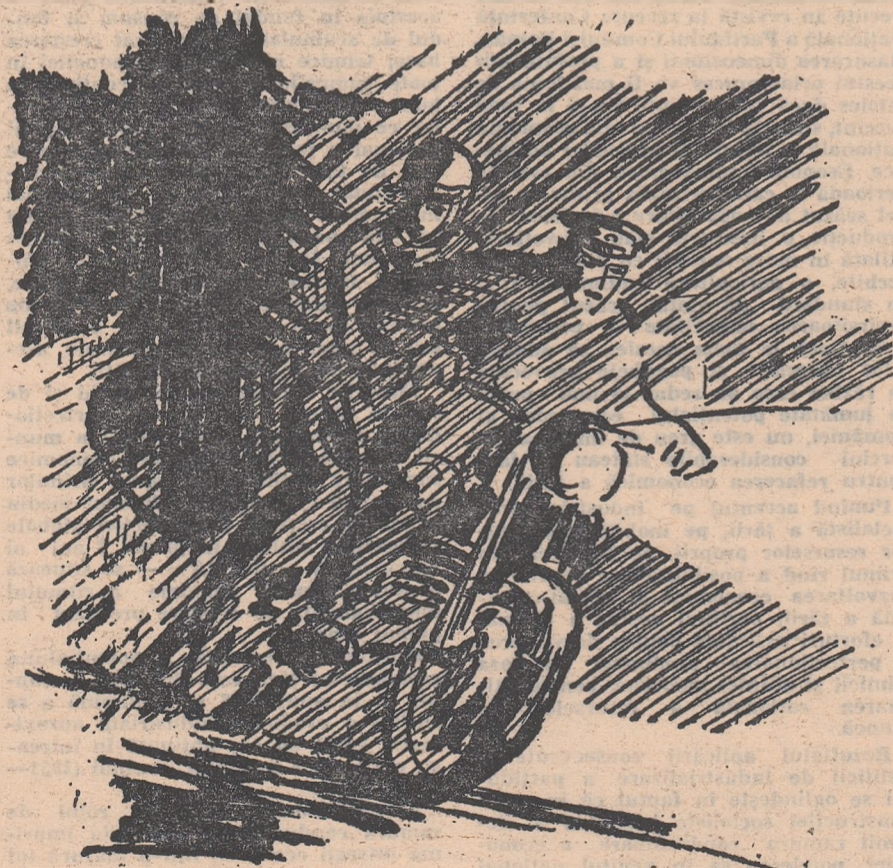
E plăcut să circuli cu viteză. De obicei, în asemenea cazuri înseamnă că ai o țintă precisă, pe care vrei s-o atingi cu orice preț. Tot ce mă frămînta cu o clipă înainte mi se pare acum ușor de rezolvat. Sînt recunoscător inventatorului roții.

Sînt în ceață răsufierea caldă a Lenkai. Deși am înghețat tun, sînt într-o dispoziție excelentă. Incepe să se zărească gara. E o clădire greoaie, din birne, cu multe construcții în jur.

Adîncită în gînduri, casiera apasă mecanic pe compostor.

— Cum stați cu biletele la trenul 22?

— În august sînt întotdeauna locuri libere...

Desen de V. Kovenatki

— Și în vagonul 6?

— Cu atât mai mult. E de clasa I-a.

Mi se pare ciudat că Andanov a luat bilete de clasa I-a cînd erau locuri libere la a II-a. Nu face impresia că scoate ușor banii din buzunar.

Trenul oprește în gară. Lumina locomotivei aleargă jucăușă pe colinele din preajmă. Lenka rămîne pe peron, în spatele unei grădinițe minuscule.

Însoțitorul vagonului de clasa I-a este din cale afară de vorbăreț. Cuvintele îi țîșnesc din gură ca țiteiul dintr-o sondă. Legitimația de milițian îl entuziasmează la culme. Se vede de la o poștă că omul greoi, cîrn, din fața mea, e mare amator de situații ieșite din comun.

Da, își aduce aminte: era un om înalt, aspru, care o sprijinea de braț pe soția lui — o femeie mică de statură — pentru că era bolnavă. Da, e cel din fotografie! Probabil un lucrător științific. De ce? Păi un om atât de serios, care călătorea într-un compartiment de

clasa I-a, nu putea fi altceva. N-a coborît cumva în vreo gară de pe traseu? Nu, a mers pînă la stația terminus. A avut bilet în compartimentul 3, în care se mai afla un inginer care bea așa de mult ceai încît, pur și simplu, era suspect.

Vasăzică, călătorul nostru a intrat, împreună cu soția, în compartimentul respectiv, iar inginerul a plecat de acolo cu geamantanul și cu paharul de ceai. Căci avea paharul lui, de argint, greu ca o tirizie. Inginerul a spus că nu vrea să călătorească într-un compartiment cu o femeie bolnavă, care tușea într-una. Așa încît a fost condus în alt compartiment, iar călătorul nostru a rămas singur cu soția. Vagonul era aproape gol. Dacă pasagerul a ieșit pe parcurs pe culoar? Nu știe pentru că s-a culcat aproape imediat lăsînd de serviciu pe colegul lui.

— Unde-i colegul?

— S-a dus după apă caldă... Fedia!

Peste puțin timp se ivește și Fedia, cu o găleată în mînă. Trenul se urnește din loc. Din două salturi ajung lângă grădiniță.

— Lenka! Plec. Cobor la prima stație și mîine mă întorc. Mulțumesc.

— Coboară la Lihoe! — strigă Lena, în urma mea. Așteaptă-mă în stație...

de cele întimplite. — E un mare criminal? Să știți că dacă-l întîlnesc, pun neapărat mîna pe el! Sînt foarte...

— Ar fi mai bine să nu pui mîna pe el. Și, în orice caz, discuția noastră rămîne între noi — îi spun calm.

De acum încolo „poștașul” poate să vîneze liniștit urși, să sorteze scrisori și să expedieze telegrame. Bănuiala care plana asupra lui s-a spulberat.

Motociclistul de la „zidul curajului”

Halta Lihoe e pustie și slab luminată. Un felinar de gaz pîlpîie anemic într-un colț, iar în jur stăpînește întunericul de august. Copaci nevăzuți foșnesc straniu și în văzduh plutește un iz amarului de pădure.

N-ar fi trebuit s-o amestec pe Lenka în povestea asta. Pe unde o fi rătăcind acum cu „Jawa” ei? Lihoe e legat de Kolodin printr-o potecă care șerpuieste prin taiga ca un pîrîiș subțire. Treizeci și cinci de kilometri prin taiga. Mai bine ne-am fi înțeles să ne întîlnim la Polunino. Măcar pînă acolo e un simulacru de șosea.

Fluieratul locomotivei se mai aude încă. Trenul înaintează agale pe o cale ferată, cu o singură linie, de pe malul lacului Lihoe, trecînd prin multe halte de încrucișare. După trei ore de mers lent ajunge la Polunino. Cînd țacănitul roților pe șine amuțește, se poate auzi susurul Katiței, riul pe care m-am plimbat cîndva cu Lenka și am nimerit pe o insulă pustie.

Îmi amintesc cum am făcut rost atunci, la Polunino, de o barcă șubredă și am pornit cu ea pe apă. Abia acum îmi dau seama că am scăpat ca prin urechile acului dintr-o mare primejdie. Înainte de a se depărta de Kolodin, calea ferată descrie un arc de cerc. Îmensul lac Lihoe împinge șinele spre poalele muntelui, împrejurare care ne-a fost de mare ajutor în timpul robinsonadei noastre, căci un revizor de cale ferată a observat barca plutind pe Katița. Dacă am fi luat-o spre răsărit și ne-am fi avîntat în taigaua sălbatică, acolo am fi rămas; nimeni nu ne-ar mai fi putut da de urmă după „naufragiu”.

Nici urmă de Lenka. Trebuie să-i ies fr: întîmpinare. Dar înainte de a auzi duduitul motorului, văd proiectîndu-se pe un virf de brad de deasupra mea o lumină puternică. În pădurea întunecoasă, farul motocicletei pare mai strălucitor decît soarele.

— Lenka, ești nebună...

— Sînt foarte obosită... — Vorbește răgușit. — Aprinde focul. Ce bine că un suflet milostiv s-a gîndit să facă un podeț peste Ceremșanka...

Flăcările înghit lacom crengile de brad. Lenka șade cum șed de obicei fețele în preajma unui rug, cu genunchii strînși la gură și cu privirea ațintită spre vîlvătăi. E plină de zgîrieturi pe față, iar pantalonii îi sînt murdari de noroi.

— Ți-a folosit la ceva călătoria asta? — rupe ea în sfîrșit tăcerea.

— Da, există piste pe care noi le numim false. Dar mai întii trebuie să ne convingem dacă sînt, într-adevăr, așa.

Acum ochii Lenkai sînt negri cum e cărbunile.

— Mda, în viață sînt și drumuri false — observă ea cu amărăciune în glas. Sînt că are ceva pe suflet.

— Nu știi mai nimic despre tine, Lena.

— E o curiozitate de anchetator?

Întotdeauna a fost așa, mai întii blindă, bună și apoi, brusc, neobișnuit de tăioasă.

— Iartă-mă — urmează ea. — Am senzația că i-am dat lui toată viața, iar mie nu mi-a mai rămas nimic.

Vorbește de parcă i-aș cunoaște fiecare pas din cei șase ani de cînd nu ne-am mai văzut. Totuși știu la cine se referă.

Viktor Smirnov

(Va urma)

INTERVIU

Trucurile lui
Mihail Ulianov

Drumul lui Mihail Ulianov spre glorie, spre poziția de vedetă pe care o ocupă azi, a fost lung și dificil. Un drum de căutări, de aflare a unui erou, a unei personalități bogate și profunde.

— Personajele pe care le-ați creat pe ecran — fiindcă ne vom referi numai la activitatea dumneavoastră cinematografică — sint extraordinar de autentice, de vii. Vreau să vă pun o întrebare banală: cum faceți?

— Cred că orice actor are micile-i trucuri, rețetele, metoda sa personală. În ce mă privește, caut ca personajul să se nască din fuziunea dintre concepția despre lume a artistului și aceea a eroului. Dacă inimile lor bat la unison, caracterul creat va fi viu, natural. Asta nu înseamnă, însă, că actorul trebuie să fie o copie a personajului interpretat sau invers.

Apoi, fiecare epocă a generat eroii ei specifici. Nu sint deloc sigur că extra-

ordinarul actor care este Smoktunovskii ar fi putut figura printre vedetele cinematografului sovietic în deceniul al patrulea. Eroul acelei perioade aparține unui tip psihologic foarte diferit. Și invers, mulți dintre actorii acelei strălucite pleiade, cu toate că și-au păstrat sau chiar îmbogățit talentul și măiestria, și-au pierdut totuși poziția cheie în cinematograful modern. Eu, probabil, am avut noroc. Am prins ritmul timpului, asta-i tot.

Și am mai avut norocul de a juca roluri demne de acest nume. Meritul e al scenariștilor, scriitorilor Galina Nikolaeva, Iuri Naghibin. Eu m-am străduit să dezvolt, să pun în valoare bogăția personajelor mele. Acest drum, mai ales, m-a dus, la autenticitate. Aici rezidă, cred eu, secretul succesului mult regretatului Zbigniew Cybulski, care a condensat în eroii lui un întreg bloc de realități din Polonia postbelică. Tot de aceea îl iubesc așa de mult pe Jean Gabin. Are în el nu știu ce fundamental francez, care ține de Colas Breugnon. Sau personajele lui Spencer Tracy, atât de sălbatic legate de viață, cu inteligența, cu înțelepciunea lor amară și spiritul lor sceptic. Tot pe viață se sprijină Sophia Loren pentru a da eroinelor ei filozofia lor sănătoasă, uimitoarea lor facultate de a se adapta la toate condițiile.

— Actorul Mihail Cehov spunea că după ce sesizează „simburele” rolului,

restul vine de la sine și actorul nu trebuie să se mai ocupe de detalii. Ca actor, ce credeți?

— Mihail Cehov a fost un artist de geniu. Într-adevăr, el sesiza „simburele” și detaliile nu-l interesau, fie că era vorba de Hlestakov sau de Hamlet. Se spune că era un hipersensibil, că pe scenă se transfigura și avea un izvor necesat de fantezie și „trouvaille”-uri.

Cu mine e altceva. Sigur că încă de la prima lectură a rolului mi-l reprezintă intuitiv. Dar personajul e încă departe de realitatea sa concretă. Atunci pornesc în căutarea detaliilor. Citeodată le găsește pe neașteptate, dar cel mai adesea le inventez, precizez intonațiile, gesturile pornind de la caracter în ansamblul lui. Fac parte din categoria nesigurilor, a ezitanților, care își spun întotdeauna că ar fi putut să joace altfel. Se întâmplă uneori ca viața să-mi sugereze mici trăsături care înviorează rolul. Dar ca regulă generală, personajul se dezvoltă treptat, într-un lung proces de acumulare și verificări interminabile. Nu pot să joc „a prima vista”. Nu cunosc senzația când rolul devine dintr-o dată perfect conturat, ca atunci când îți ștergi lentilele ochelarilor. Ceea ce simt și îmi place să simt este bucuria emoției, conștiința că sint capabil să comunic și altora această emoție.

— Cîteva cuvinte despre Dmitri Karamazov, rol pe care îl jucați în filmul lui Piriev.

— E nespun de greu, deoarece e Dostoievski și trebuie jucat cu mijloace specifice. Încă nu știu ce voi face pînă la urmă, abia am început. Evident, am cîteva idei, dar e prematur să le împărtășesc, aș risca să-mi scape printre degete. Un lucru e cert: indiferent cum este interpretat, Dostoievski rămîne mereu modern, fiindcă ne revelează abisurile insondabile ale sufletului omnesc.

A. Danovski

CINEMA

„Fram“ acostează
din nou

Pe chei s-a adunat o mare mulțime de oameni. Toți sint îmbrăcați sărbătorește — bărbații în costume negre, femeile în rochii elegante și pălării mari, impodobite cu flori. Ochii tuturor sint aținși spre mare. După o așteptare încordată, la orizont apare silueta albă a unei nave cu trei catarge. Nava se apropie de țarm, escortată de șalupe și de bărci. Mulțimea o primește cu ovații. S-a întors Nansen.

Așa s-a întâmplat în septembrie 1896, cînd nava „Fram” s-a înapoiat din Arctica avînd la bord expediția lui Fridtjof Nansen. Și la fel a fost în vara lui 1967, cînd scena întoarcerii lui Nansen a fost filmată pentru prima oară producție norvegiano-sovietică „Numai înainte”. După șaptezeci de ani, Norvegia a reîntîlnit evenimentul, dar de data aceasta nu în Cristiania, ci în orașul Osgordstrand, la 120 de kilometri sud de Oslo.

Scenariul filmului are ca autori pe scriitorii norvegieni Sigurd Evensmuu și Odd Bang Hansen. Și imediat ce a fost gata — nota un ziar din Oslo, — cineaștii norvegieni au făcut propunerea foarte firească de a realiza acest film împreună cu colegii lor sovietici. Pentru că Nansen — călător, savant, umanist — a fost legat prin multe fire de Rusia.

Filmările au fost precedate de o riguroasă muncă pregătitoare. Au fost studiate sute de materiale și documente, au fost consultați specialiști și cei care l-au cunoscut pe Nansen, rudele lui, printre care fiul marelui explorator, Odd.

Una dintre cele mai grele probleme a fost alegerea interpretului titular, pentru că un personaj de notoritate mondială cere o mare asemănare fizică. După multe probe, regizorul filmului, sovieticul S. G. Mikaelian și colegii lui s-au oprit asupra actorului norvegian Knut Vigert. Dar cu asta greutățile n-au fost lichidate. Knut Vigert era angajat într-un spectacol al Teatrului Național norvegian, pus în scenă de celebrul regizor suedez Ingmar Bergman. Piesa îi cerea să poarte barbă și plete, iar pentru rolul lui Nansen trebuia să renunțe la ele, ceea ce după părerea lui Bergman ar fi stricat spectacolul. Salvarea a venit de la V. Ulianov, machiorul principal al studioului „Lenfilm” care colaborează la realizarea coproduției cu firma norvegiană „Noshk Film”. Uzind de toată arta și experiența sa, Ulianov a dovedit că actorul poate fi grimat simultan și ca Nansen și ca eroul piesei. Experimentul a reușit și teatrul a fost nevoit să-și dea consimțămîntul.

Realizatorii nu-și propun, bineînțeles, să evoce integral viața unei personalități atât de multilaterale cum a fost Nansen: sportiv și explorator, pictor și diplomat, om politic și savant, patriot înflăcărat și neobosit luptător pentru o politică de pace și bună înțelegere între popoare, ci cîteva momente esențiale și socotite de ei semnificative.

BALET

Cîteva roluri
și o interpretă

Cînd a apărut pe scenă, tînăra balerină Natalia Bessmertnova a cucerit publicul în primul rînd cu datele ei fizice. Gingășia, liniile-i prelungi și grațioase reinviau tipul dansatoarei romantice și reactualizau o observație făcută cu multă justete de un maestru coregraf rus: „În balet personajul e creat înainte de toate de impresia pe care o face interpretul — de înfățișarea și mișcările acestuia, fie că e vorba numai de mers, de sărituri ametoare sau de gesturi pantomimice”.

Cu aceste date fizice a pornit spre glorie Natalia Bessmertnova

Tipul ei romantic o predestina, parcă, pe Natalia Bessmertnova, unui gen foarte precis de roluri. Și într-adevăr, debutînd în personajul romantic al Gisellei, în care au strălucit cîndva Anna Pavlova, Olga Spesivtseva, Galina Ulanova, balerina a fost o revelație. Presa de specialitate a scris după aceea că Natalia Bessmertnova a redescoperit rolul. Aprecieri dintre cele mai rivnite de o debutantă, dacă ținem seama de faptul că pentru publicul sovietic Giselle era inseparabilă de imaginea creată de Galina Ulanova.

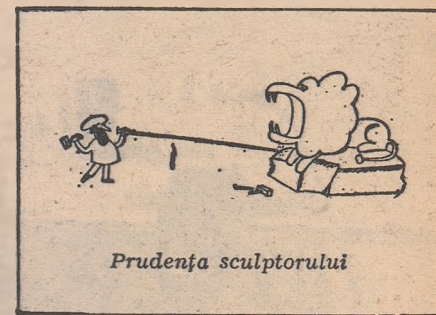
Marea balerină a făcut la vremea ei din Giselle o făptură grațioasă, sensibilă, dar profund omenească, pămînteană, o floare de cîmp ruptă de o mină grosolană, necruțătoare. Pe cînd Natalia Bessmertnova a desprins-o pe eroină de pămînt, ridicînd-o sus în sferle poeziei și ale romantismului înaripat și apropiînd-o astfel mai mult de concepția inițială.

„N-am vrut să descopăr nimic — s-a „scuzat” în fața asaltului reporterilor tînăra balerină emoționată și foarte fericită — pur și simplu, am dansat așa cum am simțit nevoia”.

Oricît ar părea de paradoxal, dar tocmai „Giselle” i-a făcut pe specialiști să înțeleagă că vechiul balet romantic nu e singura sferă accesibilă Nataliei Bessmertnova. După aceea ea a fost solicitată de coregrafi ca Goleizovski și Grigorovici, cu concepții foarte moderne, care i-au încredințat roluri aflate la polul opus față de eroina franceză.

Mutîndu-se în lumea orientală, a creat, una după alta dar complet diferit, două eroine care reprezintă o chintesență a frumuseții și forței pasionale feminine a acelor locuri: Leili în „Leili și Medjnun” și Șirin în „Legenda dragostei”. Fermețătoare, slabe și puternice totodată în iubirea lor, Șirin și

Leili, alături de Giselle și de eroine foarte moderne au arătat că diapazonul interpretativ al balerinei este extrem de larg și că în limitele lui mereu variabile, mai încap și alte tipuri de roluri.

ANSAMBLURI CELEBRE

Țăranii lui Piatnițki

Corul Piatnițki nu mai are nevoie de prezentare. Formație de frunte (și una dintre cele mai vechi) într-o țară muzicală ca U.R.S.S., corul valorifică la un nivel artistic tezaurul folcloric rus, făcîndu-l cunoscut pe meridianele și paralelele globului.

Nucleul celebrului ansamblu de azi, onorat cu titluri și bucurîndu-se de o largă recunoaștere internațională, a luat naștere o dată cu secolul. Atunci, un subtil cunoscător și mare iubitor al cîntecului popular, Mitrofan Piatnițki din Voronej, a adunat o mină de țărani cu care a început să lucreze. După unsprezece ani de muncă intensă, Piatnițki și țăranii lui s-au prezentat în fața publicului moscovit într-un concert după care Ivan Bunin a scris:

„E frumos ca zorii trandafirilor ai dimineții, ca stepea imensă, ca pădurile verzi. E așa de frumos, așa de frumos...”

Dar celebrul scriitor era departe de a fi singurul admirator al tinerei formații corale țărănești Serghei Rahminov, Fiodor Șaliapin. Leonid Sobinov erau în stare să străbată mulți kilometri ca să o asculte. Mai ales că numărul concertelor nu era mare: de fiecare dată Piatnițki trebuia să-i adune pe coriștii imprăștiiați în satele lor, ceea ce nu era deloc simplu. În 1918, fiind în convalescență după atentalul în cursul căruia a fost rănit, Lenin a ținut mult să asculte corul Piatnițki ca pe cel mai bun leac...

După moartea lui Piatnițki, corul a fost preluat de nepotul lui, Piotr Kazmin, care a compus cîntece în stil popu-

„Lingurarul”, în interpretarea grupului coregrafic al corului Piatnițki

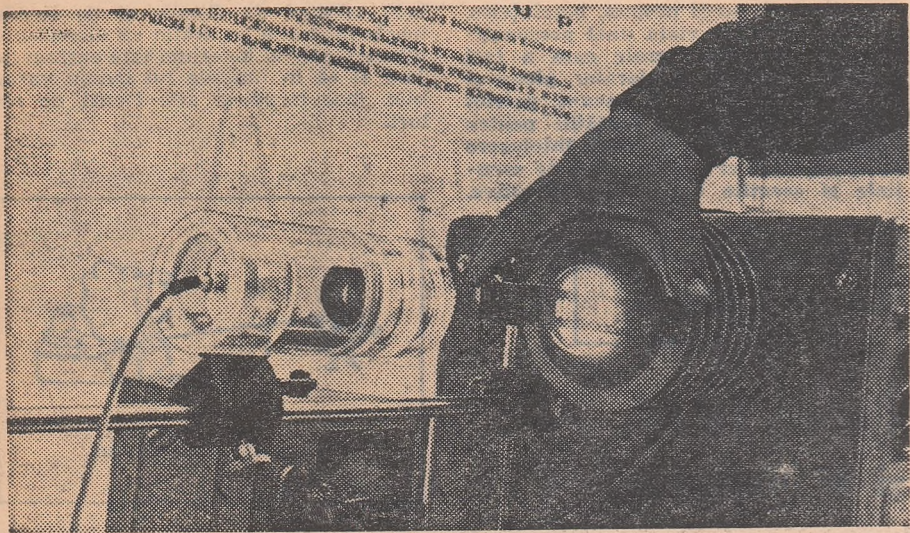
lar devenite azi clasice în repertoriul formației; după aceea a devenit dirijor compozitorul Vladimir Zaharov, succedat tot de un compozitor, Marian Koval, autor de opere și oratorii, specialist în muzica corală. În sfîrșit, astăzi bagheta se află în mîinile lui Valentin Levașov, compozitor și el și bun cunoscător al cîntecelor siberiene.

Cu toții, însă, au respectat cu sfințenie „testamentul” lui Piatnițki, și anume să facă din cor un păstrător al comorilor vechiului cîntec rus, să perpetueze bogatele tradiții de interpretare populară.

Grupul coregrafic al corului a creat și el adevărate capodopere, sub conducerea Tatiane Ustinova. Aceasta a știut să îmbine poezia dansului popular cu finețea școlii de balet ruse, de faimă mondială.

arta

La Institutul de fizică tehnică „A. Ioffe” din Leningrad a fost construit aparatul electric scanistor, destinat experiențelor fizice în construcția de mașini, meteorologie, fototelegrafie etc. Principala piesă a aparatului este o placă semiconductoră de mare sensibilitate pe suprafața căreia un obiectiv proiectează imaginea obiectului cercetat. Scanistorul poate controla automat dimensiunile sau configurația pieselor de mașini de pe banda rulată, poate „citi” desenele tehnice și știe să le traducă în limbajul mașinilor cu program etc.

GEOLOGIE

În așteptarea primei roci lunare

Din februarie 1966, când stația „Luna 9” a transmis o imagine panoramică a Lunii, mulți geologi au căpătat insomnii. Luna este atât de aproape încât se pot vedea foarte bine crestele munților ei și aprecia duritatea lor. Dacă ar exista viață pe Lună s-ar putea observa florile sau o șopirlă întinsă la soare. Ultimii ani au furnizat date extrem de bogate despre satelitul nostru natural, dar visul geologilor este să obțină o rocă lunară spre a o studia la microscop

Roci lunare fotografiate la fața locului

și a-i face analizele chimice. Aceste cercetări ar putea duce nu numai la o mai bună cunoaștere a Lunii, ci și mai ales la stabilirea istoriei Pământului.

Există o teorie care afirmă că Luna, la fel ca Pământul, s-ar fi format prin desprinderea din Soare, a unui nor de praf și de gaze, acum circa cinci miliarde de ani. Ea n-ar fi astfel numai un satelit al Pământului, ci și sora noastră, o geamănă născută din aceeași mamă, alcătuind împreună cu Terra un fel de

planetă dublă. Apoi Luna s-ar fi oprit în dezvoltarea ei și povestește astăzi, prin propriul său exemplu, cum arăta Pământul în copilăria sa.

Istoria Pământului din ultimii 500 de milioane de ani este destul de bine cunoscută de geologi. Foarte puțin cunoscută este perioada mai veche de două-trei miliarde de ani, așa-zisa „arheologie” geologică. Aproape jumătate din viața Pământului nu poate fi descifrată după date geologice, întrucât analiza sa a devenit extrem de dificilă din pricina proceselor ulterioare la care i-a fost supusă suprafața. Cu posibilitățile tehnice actuale sau cu cele imediat previzibile (foraje care, în cel mai bun caz, vor reuși să ajungă pînă la 12 km adâncime, adică 0,005 din raza Pământului), geologii nu pot studia decît această zonă, care a suferit multe modificări în evoluția Pământului.

Pe de altă parte, însă, împărțirea Pământului în straturi esențiale, pe care le cunoaștem după indicii geofizice, nu este legată de aceste fenomene superficiale. De altfel, înseși principiile după care s-a făcut această diviziune pot suferi modificări. Pînă la o anumită dată se credea că diviziunea se face după greutate; în nucleul Pământului sînt concentrate elementele cele mai grele, în timp ce scoarța se compune din combinații ușoare, asemănătoare cu zgura pe metal. Academicianul A. Vinogradov scoate însă că suprafața Pământului nu se compune din combinații ușoare, ci ușor fuzibile, topite în cursul fuziunii zonale (locale) a Pământului. În cursul acestei fuziuni — afirmă acad. A. Vinogradov — s-au format atmosfera și hidrosfera, care au permis apariția vieții.

Luna e un corp ceresc prea mic pentru a reține materiile volatile și de aceea procesele de la suprafața n-au cunoscut dezvoltarea pe care au luat-o pe Pământ. În cazul Lunii trebuie să se țină seama numai de influența cosmică (izbiri de meteoriți, radiații cosmice etc.) asupra suprafeței care nu-i apărată de atmosferă. Această influență nu este totuși prea mare. Cînd un meteorit izbește Luna cu mare viteză, suprafața ei aruncă în Cosmos mai multă materie decît a primit. De aceea, suprafața satelitului nostru natural se reînnoiește mereu și nu acumulează straturile de sfărîmături. Din același motiv, însă, la suprafața Lunii ajung roci care pe Pământ sînt ascunse de straturi groase de depozite și a căror naștere a rămas un mister pierdut în noaptea timpurilor.

În felul acesta, Luna ne poate furniza mai multe date despre nașterea Pământului decît însuși Pământul. Ea ascunde răspunsul la întrebări la care geologii nu pot obține un răspuns pe Pământ. Cu alte cuvinte, Luna ne poate ajuta să ne transportăm cu miliarde de ani în urmă, să pătrundem la zeci de km în interiorul Pământului și astfel să ve-

dem rezultatele proceselor care au dat naștere Pământului.

E greu să-ți imaginezi un om bărbos așa cum arăta în copilărie. Dacă însă îi privești copilul despre care se spune că e leit taică-său, atunci îți poți forma o idee.

Situația este identică în cazul Lunii și Pământului.

Iată de ce așteaptă geologii cu atîta nerăbdare piatra lunară în laboratorul lor.

(După A.P.N.)

IPOTEZE

Cele două explozii ale vieții

Cine s-ar apuca să întocmească o cronică a vieții pe Pământ s-ar lovi de multe enigme încă nedezlegate. Ar începe-o, probabil, din momentul cînd planeta noastră a intrat în a doua treime a virstei ei de circa cinci miliarde de ani. Atunci au apărut, în mediul lichid, organismele monocelulare, care au populat Pământul vreme de 2,5 miliarde de ani. Cele pluricelulare s-au născut mult mai tîrziu, acum vreo 600 de milioane de ani. În formațiile sedimentare din această perioadă, aflate pe atunci sub apă, se găsesc numeroase schelete de ființe pluricelulare care indică apariția lor simultană în diferite locuri de pe glob.

Ce a determinat această uimitoare transformare a vieții pe planeta noastră?

Darwin a încercat să găsească o explicație. Pînă în ziua de azi, însă, n-au fost descoperite verigile îndelungatului proces al evoluției de la formele monocelulare ale vieții la cele pluricelulare. Ele n-au lăsat urme.

Cam la 150 de milioane de ani după popularea apelor cu organisme monocelulare, pe uscatul din apropiere au apărut sporii, iar după încă vreo 10 milioane de ani Pământul a început să se înveșmînteze în verdeață. Tot atunci și-au făcut apariția și primele animale de uscat. Ce fenomene din vremea aceea au determinat ființele să-și părăsească leagănul lichid și să iasă pe uscat? Cauzele sînt la fel de enigmatice ca și cele ce au dus la dezvoltarea subită, într-o perioadă mai timpurie, a organismelor pluricelulare. În ultimul timp au fost emise o seamă de ipoteze despre această controversată problemă. La una din ele, a cercetătorilor americani L. Barkner și L. Marshall, s-a oprit și binecunoscutul om de știință sovietic acad. A. I. Oparin. Transformînd întrebarea „De ce-au ieșit ființele pe uscat în acea perioadă?” în „De ce n-au ieșit pe uscat pînă atunci?”, autorii ipotezei presupun că ele au fost împiedicate de efectul ucigător al razelor ultraviolete care, în lipsa ecranului protector al oxigenului liber, ajungeau cu ușurință pe Pământ. De aceea, pentru a putea supraviețui, organismele s-au dezvoltat sub ocrotirea apei, pe fundul golfulor, lacurilor sau altor bazine de mică adîncime, în care putea pătrunde lumina vizibilă. În aceste condiții s-au format, treptat, plantele verzi, algele, capabile de fotosinteză. Oxigenul degajat de ele a dat naștere unei păături de ozon care, filtrînd razele ultraviolete, le-a făcut inofensive și a permis organismelor să iasă fără teamă pe uscat.

Fosilele, afirmă cei doi cercetători, arată că viața s-a dezvoltat prin explozii care au avut loc ori de cîte ori ea a căpătat acces la o formă de energie convenabilă funcțiilor vitale. Ei disting în acest proces două etape critice. Prima, cînd concentrația oxigenului în atmosferă a atins 1/10 din cea actuală: atunci a început expansiunea vieții din golfuli, riuri și lacuri spre ocean; în mediile lichide au apărut forme variate de viață, dar orice organism care ar fi îndrăznit să-și scoată capul deasupra apei ar fi fost nimicit de ucigătoarele ultraviolete. A doua etapă critică: cînd concentrația oxigenului a atins 1/10 din cea actuală; atunci viața a devenit posibilă la suprafața apei, iar pentru unele forme chiar pe uscat. Urmele lăuate de această etapă în analele scoarței terestre arată că „explozia vieții” pe uscat s-a produs acum 400—420 de milioane de ani.

Se prea poate ca la un moment dat, la începutul perioadei carbonifere, de pildă, concentrația de oxigen din atmosferă să fi depășit nivelul actual. În acest caz fotosinteza a produs mai mult oxigen și a consumat, corespunzător, mai mult bioxid de carbon. Știut fiind că bioxidul de carbon absoarbe razele infraroșii reflectate de Pământ, împiedicînd deci irosirea căldurii, diminuarea cantității de bioxid de carbon a dus la răcirea climei, la apariția glaciației. Dar și această afirmație nu e decît o ipoteză.

I. Olșanski

S

știința

PSIHLOGIE

Vorbe, nu cifre

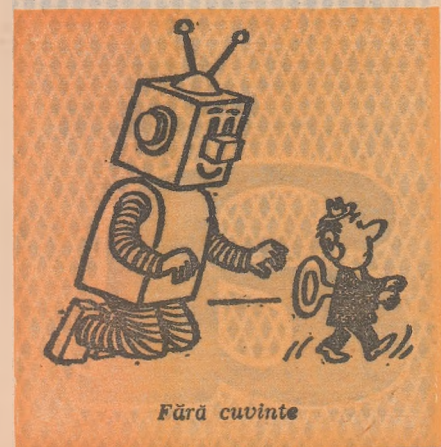
Mnemosina, zeița memoriei din mitologia greacă, și-a împrumutat numele unei tehnici definite în dicționar ca totalitatea procedurilor care permit o mai bună memorare prin folosirea așa-numitelor asociații dirijate. Într-adevăr, mnemotehnica nu se adresează memoriei logice, ci celei mecanice, menirea ei fiind ușurarea fixării unor noțiuni care nu au o legătură logică între ele sau a o legătură complexă și greu de reținut.

Cei mai mulți dintre specialiștii care studiază memoria sînt, după cum e și firesc, adepți ai metodelor logice de fixare a noțiunilor. În viața de toate zilele există însă împrejurări cînd și procedeele mecanice sînt la îndemîna oricui și au mai multă valoare practică. Datele istorice, numerele de telefon, sînt mai ușor de reținut cu ajutorul mnemotehnicii.

Iată, de pildă, cum rezolvă mnemotehnica memorarea cifrelor: fiecare cifră, de la 1 la 0, primește unul sau mai multe corespondente literale, astfel încît orice cifră să rezulte din inițiala unui cuvînt. Dar să exemplificăm. Să presupunem că unul din codurile mnemotehnicii are următoarea schemă: 1 = L, 2 = J,N, 3 = T,S, 4 = R, 5 = P,B, 6 = V,F, 7 = S,M, 8 = G,K,H, 9 = D, 0 = T,Z. După un antrenament mai mult sau mai puțin îndelungat (în funcție de aptitudinile fiecăruia); care fixează temeinic aceste corespondențe, o cifră oarecare, de pildă 725 de kilometri (distanța de la Moscova la Leningrad) poate fi reținută cu ajutorul propoziției „să joci pocher”, consoanele inițiale ale acestor trei cuvinte reprezentînd, după schema de mai sus, cifrele 7, 2 și 5. În felul acesta pot fi reținute numere formate din zece, douăzeci sau mai multe cifre, știut fiind că e mai ușor să memorezi o frază, care uneori și se întipărește în minte prin absurdul ei, decît o cifră astronomică.

Mnemotehnica propune soluții similare și pentru memorarea textelor. Partizanii acestei metode susțin că după însușirea temeinică a unei scheme mnemotehnice și după antrenamentul convenit omul poate să repete pe de rost o pagină de text după o singură lectură.

Exemplele citate nu sînt simple trucuri de memorare. Procedeele mnemotehnice constituie exerciții pentru memorie care, dacă nu sînt practicate abuziv, ignorînd total memorarea logică, sînt o bună gimnastică a minții.

Fără cuvinte

OCEANOLOGIE

La întrecere cu peștii

De câteva luni în Atlantic a apărut o nouă specie de cașalot, care se poate scufunda pînă la 180 m și rămîne acolo mai multe ore. Cum se face că nu a fost cunoscută pînă acum? Pentru bunul motiv că nu este o creație a naturii, ci o invenție recentă, destinată lucrărilor subacvatice.

Principalele elemente ale sistemului „Cașalot” sînt două camere, una submersibilă cu înălțimea de 2,70 m și diametrul de 1,50 m și alta mai mare, care rămîne pe navă. La începutul operației ambele camere se află pe bord, sînt alăturate și comunică între ele. Scufundătorii intră în camera „de suprafață” unde suferă o compresiune treptată pentru ca organismul să se învețe cu presiunile mari pe care le vor întâlni sub apă (21 kg/cm² la 180 m adîncime). După aceea trec în camera submersibilă, care este desprinsă de prima și coborîtă

...și întrecere pentru pești
Desen de V. Cernikov

în adînc cu ajutorul unei macarale. Ajuși pe fund, scufundătorii o părăsesc și se îndreaptă spre „locul de muncă”, unde pot rămîne pînă la 6 ore. Ei poartă costume speciale și sînt alimentați cu aer din buteliile fixate de cameră. La sfîrșitul turei își reintegrează domiciliul subacvatic, cu care sînt readuși la suprafață. Acolo se mută din nou în cealaltă cameră și fie rămîn sub presiune, dacă urmează să participe la unul din schimburile următoare fie sînt decomprimați.

Pînă acum sistemul a fost experimentat pe perioade de trei săptămîni, pentru reparații la platformele de foraj în ocean și la diguri. Protecția speră ca pînă în 1969 să-i extindă raza de activitate la 300 m și peste cinci ani la 450 m adîncime. Dar chiar și instalația actuală reprezintă un imens progres, dacă ne amintim că scafandrii care primesc aerul de la suprafață nu pot coborî mai jos de 90 m.

ENTOMOLOGIE

Uimatorul popor
al furnicilor

Nu o dată, oamenii de știință s-au întrebat: ce anume factor unește viețuitoarele care trăiesc în comunitate? Au fost avansate felurite ipoteze, una dintre cele mai interesante fiind aceea că stupul sau furnicarul ar constitui un fel de organism ai cărui membri mențin între ei raporturi asemănătoare cu acelea care fac ca miile de celule, diferite între ele, să constituie un individ. Ipoteza poate fi pusă, desigur, sub semnul întrebării. Nu-i însă mai puțin adevărat că existența, sub o formă sau alta și în toate „societățile” de insecte, a unor schimburi alimentare intense nu mai poate fi pusă la îndoială. De aici și pînă la a admite că acest fenomen comun, permanent și esențial, este baza unei vieți sociale nu mai e decît un pas.

Dacă observarea acestor schimburi a fost relativ simplă, nu tot așa au stat lucrurile atunci cînd a fost vorba să fie apreciată intensitatea și variațiile lor. Entomologii au trebuit să apeleze la un radioizotop, fosforul 32. Cinci albine care au cules picături din siropul de zahăr marcat astfel le-au introdus în stupul de experiență, difuzarea lor putînd fi urmărită, oră de oră, cu ajutorul unui contor Geiger-Müller. După numai o zi, 64 la sută din populația stupului — care număra 12.000 de indivizi — prezenta urme de radioactivitate, ceea ce confirma prezumția schimbului de hrană! Experiențe la fel de interesante au fost întreprinse și cu Polytene, o furnică de pădure, ale cărei furnicare principale întemeiază colonii legate de metropolă prin piste cu o lungime de mai mulți kilometri și al căror teritoriu de „vînătoare” se întinde pe hectare întregi. În aceste experiențe s-a recurs la un alt izotop, aurul 198, care, datorită scurtei perioade de înjumătățire, permite repetarea lor de câteva ori în decursul unui anotimp. Procedeu, extrem de eficient, a fost aplicat șase ani consecutivi și a avut drept rezultat un bogat volum de informații despre relațiile dintre furnicare. În felul acesta s-a constatat că intensitatea schimburilor suferă puternice variații și că în interiorul ansamblului se instaurează o serie de „curenți” privilegiați. S-ar părea, astfel, că în cazul relațiilor dintre metropolă și colonii, unele dintre acestea ar primi mai mult decît oferă și că nivelul schimburilor ar diferi de la colonie la colonie.

La început, entomologii au încercat să explice intensitatea „comerțului” furnicilor prin distanța față de metropolă. Ideea a trebuit însă abandonată, întrucît s-a stabilit că din punct de vedere comercial coloniile mai depărtate sînt mai active decît cele apropiate. Atunci oamenii de știință și-au pus întrebarea dacă nu cumva fenomenul se află în raport direct cu populația, dar și supoziția aceasta s-a dovedit neîntemeiată, căci nu a putut fi stabilită nici o corelație între numărul lucrătoarelor acționînd pe diferite piste și intensitatea schimburilor. Singura soluție care mai rămînea era studierea relațiilor de schimb în chiar interiorul fiecărui furnicar. În acest scop, siropul conținînd aur 198 a fost plasat la extremitatea uneia dintre pistele folosite de lucrătoare în drumul lor spre terenul de vînătoare, iar procesul a fost urmărit cu ajutorul unui aparat special, portativ, capabil să înregistreze cu precizie drumul parcurs de izotop spre furnicar. Cum era și firesc, în scurtă vreme aceasta a început să manifeste o radioactivitate crescîndă. Ceea ce i-a intrigat, însă, pe savanți, a fost faptul că pe alte piste au descoperit prea puține urme. Așa încît, oricît de paradoxal ar părea la prima vedere, ei au trebuit să admită că între furnicile aceluiași furnicar care lucrează în sectoare diferite schimburile sînt minore și că, dimpotrivă, ele pot fi importante între furnicare diferite. Cu alte cuvinte, ar fi un proces similar cu acela dintr-un mare bloc unde locatarii se cunosc desigur între ei dar sînt totuși mai in-

ARHEOLOGIE

În fortăreața zeului
Taișeba

Nu de mult, o expediție arheologică condusă de B. Piotrovski, membru corespondent al Academiei de Științe din R.S.S. Armeană, și-a încheiat lucrările ce urmăreau scoaterea la lumină a ruinelor unei străvechi fortărețe amplasate pe culmile de la Karmi-Blur (în traducere Colina Roșie), din preajma Erevanului. Săpăturile au durat mai bine de două decenii!

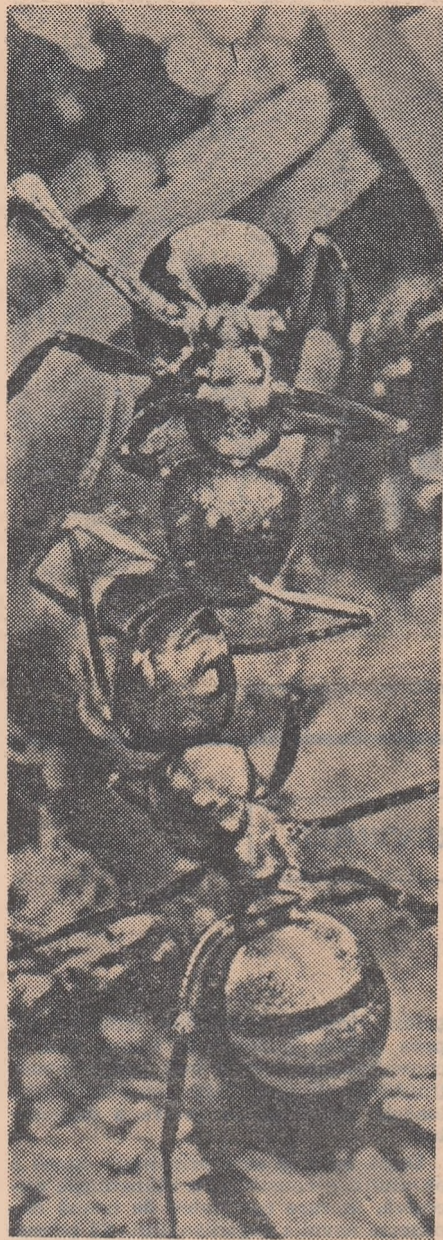
Interesul manifestat de arheologii sovietici pentru aceste vestigii avea la bază presupunerea că fortăreața Karmi-Blur a fost la vremea ei nu numai un important centru economic și administrativ din Urartu, înfloritorul stat antic din ținutul Caucazului, ci și reședința guvernatorului general și sediul unei puternice garnizoane militare. Presupunerea a fost, de altfel, confirmată de cercetări.

Între altele, arheologii au reușit să descifreze pe temelia a ceea ce odinioară trebuie să fi fost un impunător templu o inscripție, care arată că fortăreața a fost ridicată în secolul VII î.e.n. și închinată marelui Taișeba, zeul războiului din Urartu. Pe teritoriul puternicului și misteriosului stat, o așezare atît de veche nu mai fusese localizată pînă atunci! Săpăturile întreprinse au îngăduit și reconstituirea anumitor aspecte ale modului de viață al locuitorilor care au populat așezarea în urmă cu mai bine de două milenii și jumătate.

Spre părerea de rău a arheologilor, etajele superioare ale palatului fortificat nu s-au conservat. În schimb, săpăturile au scos la lumină zilei 147 de încăperi ale etajului inferior — înalt de aproximativ șapte metri — bătute a fi fost folosite drept magazii și pentru adăpostirea atelierelor meșteșugărești. În aceste încăperi au fost descoperite uriașe amfore din lut care, la vremea lor, trebuie să fi conținut sute de mii de litri de vin și ulei comestibil, precum și amenajări pentru conservarea a sute de tone de grîne.

Pe măsura înaintării lucrărilor de dezvelire a străvechii așezări au ieșit la lumină mereu alte vestigii. Printre ele o bogată colecție de coifuri, scuturi din bronz, tolbe pentru săgeți și numeroase bijuterii, toate adevărate opere de artă. Aceste descoperiri sînt o mărturie a importantelor relații pe care localnicii le întrețineau cu diferite țări ale Orientului. Totodată, cercetările au stabilit că fortăreața a fost atacată, distrusă și incendiată de sciți în preajma anului 585 î.e.n.

Deoarece materialul din care sînt construite zidurile — cărămidă nearsă — este obiectul unei deteriorări rapide, specialiștii au hotărît să ia măsurile de cuviință pentru conservarea lui, intenționînd ca în scurtă vreme să transforme fortăreața zeului Taișeba într-un uriaș și interesant muzeu arheologic sub cerul liber.

Furnica Rufa face schimb de hrană

tim legați de tovarășii lor de la locul de muncă, deși aceștia locuiesc în alte clădiri sau cartiere. Ceea ce ar explica și lipsa reacțiilor agresive, deoarece legătura socială e mai puțin evidentă între „vecinii de palier”.

Dar să părăsim domeniul sociologiei animale, pentru a ne ocupa puțin de cel al entomologiei aplicate. Într-un număr de țări furnicile roșii și-au cîștigat, și pe bună dreptate, renumele de agenți biologici de luptă. După părerea unor savanți, pădurile populate de această specie nu au de suferit de pe urma insectelor dăunătoare. Stabilirea existenței unui sistem de schimb a prăzii capturate are o deosebită importanță și poate contribui mult la folosirea eficientă a furnicilor ca agenți de luptă, la răspîndirea și protejarea coloniilor. Desigur, entomologia ca știință aplicată se află abia la începuturile ei. Radioizotopii, acești prețioși auxiliari ai oamenilor de știință, mai au multe de făcut. Cercetările continuă, și o analiză mai profundă, mai subtilă la scara coloniilor de furnici și îndeosebi a indivizilor care alcătuiesc acest uimator popor va duce cu siguranță la stabilirea rolului pe care transferul îl joacă în viața unei societăți de insecte și, în consecință, în menținerea echilibrului biologic al naturii.

Vestigii ale culturii vechiului stat Urartu

Schiul contribuie la călirea organismului

CUM SĂ PREVENIM

Diabetul zaharat

Diabetul zaharat este o boală de nutriție caracterizată printr-o diminuare a capacității organismului de a utiliza glucoza (zahărul), substanță care rezultă din transformările chimice ale alimentelor conținând hidrați de carbon (hidrocarbonate). Este vorba deci de o așa-zisă tulburare de metabolism a hidrocarbonatelor (sau glucidelor) care are drept urmare o creștere a cantității de glucoză din sânge peste 1,20 g la mje (hiperglicemie) și eliminarea ei prin urină (glicozurie).

Pentru menținerea unui prag normal al glucozei din sânge există un complex sistem glicoregulator, în cadrul căruia insulina, hormonul secretat de pancreasul endocrin, are rolul de a scădea glicemia, stimulând totodată utilizarea glucozei de către țesuturi. Pe de altă parte, alte glande ca: lobul anterior al hipofizei, tiroida și suprarenala exercită, dimpotrivă, funcțiunea antagonistă de a frâna utilizarea glucozei de către țesuturi. În cazul unei dereglări în activitatea antagonistă a acestor glande, fie prin scăderea secreției de insulină, fie prin creșterea secreției celorlalte glande, se instalează hiperglicemia și apare în urină glucoza, principalele semne ale diabetului zaharat.

După cum se vede, cauzele care produc diabetul zaharat pot fi multiple și acționând uneori într-o înlănțuire complexă. În apariția și evoluția bolii pot interveni o serie de factori favorizanți, de natură foarte diferită, care contribuie la lezarea pancreasului. Astfel, o importanță deosebită revine factorilor ereditari, procentul cazurilor de diabet familial reprezentând, după diferite statistici, între 30—50 la sută din totalul diabetului. Se poate vorbi deci și de o predispoziție la diabet sau de un teren diabet, chiar dacă apariția bolii întârzie uneori până la o vîrstă destul de înaintată.

De cele mai multe ori, însă, diabetul zaharat (sau gras, cum i se mai zice) este una dintre complicațiile inerente ale obezității, firește în funcție și de vîrstă (mai frecvent la adulți), de sex (mai frecvent la femei) și de gradul de obezitate. Astfel, o statistică recentă arată că din 1000 de cazuri de diabet, la 80 la sută dintre diabetici greutatea depășea cu 10—25 la sută media greutateii. Relația strînsă dintre diabet și obezitate se explică, cel mai frecvent, prin consumul excesiv de glucide, care duce la creșterea zahărului din sânge. Pentru a contracara tendința la hiperglicemie, pancreasul secretă o cantitate mai mare de insulină, ceea ce provoacă epuizarea glandei și, ca urmare, apariția diabetului. O altă cauză este aceea că țesutul gras, foarte abundent la obezi, absoarbe insulina în cantități mari. Deci, cu cît dezvoltarea acestui țesut este mai mare, necesitatea în insulină crește și epuizarea pancreasului se accelerează.

În fine, printre cauzele posibile ale diabetului se citează și unele infecții virotice (orionul, hepatita epidemică) care pot provoca leziuni ale celulelor pancreasului.

Din înșiruirea cauzelor acestei serioase afecțiuni de nutriție, reiese limpede că lupta împotriva obezității, a infec-

țiilor virotice, împotriva alimentației prea bogate în zahăr în timpul sau în convalescența acestor boli, printr-o susținută educație sanitară, reprezintă mijloacele active de prevenire a diabetului.

După cum se știe, principala cauză a obezității o constituie o alimentație excesivă, în care cantitatea de hrană depășește nevoile organismului. Să presupunem, de exemplu, că un om consumă zilnic în plus 30 g unt sau 100 g piine albă, sau 6 bucăți de zahăr. Se pot depune astfel zilnic în organism circa 25 g grăsime (în organism, procesele metabolice transformă zaharurile în grăsime), ceea ce la prima vedere nu înseamnă prea mult. Prin sumă, aceste mici plusuri de grăsime reprezintă însă în decurs de un an o greutate mai mare cu circa 9 kg. Deosebit de ușor se îngrașă persoanele cu o activitate scăzută a glandei tiroide, precum și oamenii în vîrstă în perioada de declin a funcțiilor sexuale.

Cum cantitatea de hrană consumată depinde de obicei de senzația de foame este ușor de înțeles că prevenirea obezității, și deci și a diabetului, constă într-o educație conștientă, disciplinată a regimului alimentar. Regimul profilactic al diabetului va trebui să respecte trei principii fundamentale: evitarea supraalimentației, a consumului prea mare de zahăr sau produse zaharoase și, în fine, consumarea de preferință a grăsimilor vegetale (indeosebi uleiul de germeni de porumb) care dizolvind colesterolul din sânge, diminuează numărul și gravitatea complicațiilor arteriale (arterioscleroza și ateromatiza).

Este bine să se țină seama de faptul că prevenirea diabetului, în sensul evitării supraalimentării, reprezintă o cale cu mult mai ușoară decît aceea de a lupta, mai târziu, pentru vindecarea unui diabet deja constituit.

Dr. S. Preobrajenski

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Ce sînt bolile de collagen

Noțiunea de boli de collagen sau colagenoze a intrat recent în terminologia medicală. Bolile de collagen înglobează un grup de afecțiuni diferite ca manifestare, dar care au drept caracter comun interesarea țesutului conjunctiv din organism.

Țesutul conjunctiv, foarte răspîndit în organele omului, nu este afectat în întregime, procesul patologic avînd loc numai la nivelul „substanței fundamentale” în care se găsesc celulele conjunctive și elementele fibrilare. Lezi-

unile au un caracter difuz și o evolutivitate crescută.

Numărul bolilor de collagen este mare și lista lor — pe măsura perfecționării tehnicilor de cercetare — este în continuă creștere. Totuși, cele mai frecvente și mai importante sînt patru: lupusul eritematos diseminat (LED), sclerodermia, periarterita nodoasă și dermatomiozita.

Aceste afecțiuni se întîlnesc mai frecvent în practica reumatologică, deoarece în mare parte tabloul lor clinic este dominat de manifestări articulare. Dar pe lângă simptome articulare există și semne cutanate sau chiar organice, adesea ignorate de bolnav.

Toate bolile de collagen sînt afecțiuni cronice, evoluînd în puseuri, vindecările complete fiind excepționale.

Tratamentele introduse în ultimii ani (cortizonul în doze mari, antimalaricele de sinteză etc.) pot opri evoluția și agravarea bolii. De aceea bolile de collagen necesită o îngrijire continuă și atentă, controale periodice și analize de laborator (hemogramă, VSH, examen de urină sau analiza celulei L.E. etc.).

Medicația cortizonică va fi luată la orele prescrise de medic. Întreruperea ei sau nerespectarea ritmicității dozelor poate duce la noi pusee evolutive.

Tratamentul antiinfecțios, vitaminoterapia, luarea antimalaricelor de sinteză ca și altor medicamente, trebuie să țină seama în mod riguros de avizul medicului specialist.

Sînt interzise expunerile la soare, în special în lupusul eritematos difuz. Se recomandă profilaxia și asanarea focarelor de infecție (dinți, amigdale, sinuri etc.)

Dr. M. I. Speranski

E BINE SĂ ȘTIM

La ce vîrstă operăm copilul?

Mulți părinți ne scriu, în diverse cazuri, relatîndu-ne afecțiuni chirurgicale de care suferă copilul lor și cerîndu-ne sfaturi asupra momentului oportun al operației.

Trebuie să arătăm de la început că nu se pot stabili scheme, momentul intervenției fiind de competența medicului specialist. Pentru intervențiile chirurgicale care nu comportă urgența, la sugari și copii, vîrstele optime, pe afecțiuni, admise în general sînt următoarele:

Hernia inguinală ca și cea ombilicală, afecțiunile chirurgicale cele mai frecvente la sugari și copii, pot fi operate la orice vîrstă. Intervenția chirurgicală se poate întreprinde chiar și în primele săptămîni de viață, dacă nu există o boală intercurrentă care s-o contraindica.

Ectopia testiculară inguinală și chistul de cordon sînt, de asemenea, frecvente, puțînd lua aspectul unei hernii. Ele se vor opera înaintea pubertății, la vîrsta de 6—10 ani.

Hidrocelul se va opera numai dacă nu retrocedează, dacă nu are tendința de creștere în volum, în curs de un an de la apariție.

Fimoza (prepuțul lung și îngust) poate duce la retenție de urină în șanțul balanoprepuțial cu iritația tegumentelor, descompunere de urină și infecție. În aceste cazuri este necesară intervenția încă înainte de sfîrșitul primului an de vîrstă.

Urechile îndepărtate de craniu pun probleme „estetice” și defectul trebuie corectat înainte de începerea școlii.

Torticolisul muscular duce, cu timpul, la modificări în coloana vertebrală, precum și în poziția și dezvoltarea asimetrică a oaselor feței. De aceea se recomandă intervenția timpurie, la vîrsta de 1—2 ani.

Sindactilia, degete „lipite” la mîna sau picior, poate fi operată la orice vîrstă, totuși se recomandă intervenția înainte de școală, mai ales cînd are loc la mîna.

Polidactilia — degete „suplimentare” la mîna sau picior — este o afecțiune frecventă și familiară. Intervenția se poate face la orice vîrstă, totuși se recomandă efectuarea ei la vîrsta de 5—6 ani (înainte de școală).

Desigur nu am epuizat capitolul afecțiunilor chirurgicale (cronice) care necesită operații; am prezentat însă pe cele mai frecvente, indicînd la fiecare, pe scurt, liniile directoare în privința conduitei terapeutice.

Dr. V. Vedenski

Poșta medicului

O. LUCREȚIA — Comarnic: Vă rugăm să vă adresați Spitalului de chirurgie plastică și reparatorie, str. Arh. Mincu nr. 7, București.

ION L. POPESCU — Negoști: Alegeți-vă un pseudonim pentru a vă putea răspunde la această rubrică. Nu răspundem prin poștă.

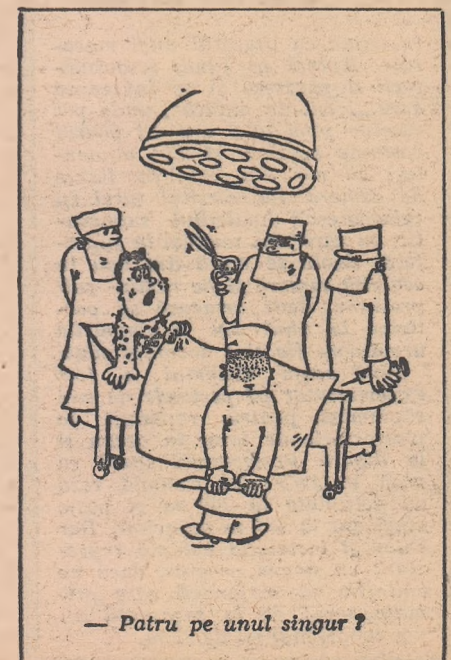
B.W. — Petroșani: Pruritul de care suferiți dv, ca orice formă de prurit, nu are o etiologie clară. În cazul dv. ar putea fi incriminate presiunile, frecările, iritanții chimici (inclusiv drogurile), alimentele și alți alergeni, precum și factorii emoționali. Faceți local băi de amidon și bicarbonat: 1—3 ceșcuțe de amidon și o ceșcuță de bicarbonat de sodiu la un litru de apă caldă. Peste zi, ungeți locul respectiv de 2 ori/zi cu Rp. Amidon granule 24 g. + Oxid de zinc 10 g. + Glicerină 12 g. + Apă de calce q.s. ad 120 g. Dacă pielea este prea uscată, folosiți o „cold-cream” cu efect răcoritor și calmant ca aceasta: Rp. Spermaceti 12,5 g + Ceară albă 12 g + Ulei de migdale 56 g + Borat de sodiu 0,50 g + Apă distilată 19 g. Ca tratament general injecții cu calciu bromat sau clorat 10 ml o dată pe zi sau o dată la 2 zile, injectat lent intravenos, Nilfan 3 dragee/zi, Fenobarbital 15—30 mg. de 2—4 ori/zi și, eventual, ACTH sau corticoizi sub supraveghere medicală.

DOBRIN MIRCEA — Radna: Păreră noastră este că nu e vorba numai de o avitaminoză, ci și de o micoză. Vă sfătuim de aceea să apelați la consultul unui specialist dermatolog și să abandonați crema „Nivea” și alte procedee empirice.

I.A. — București: Este vorba de accidente vasculare cerebrale (ictusuri) inerente uneori vîrstei respective. Prevenirea lor comportă un regim alimentar antiaterosclerogen, cure periodice de Asclerol și Mecopar, sedative și vitamine B₁, B₆, Complex B.

RAPID V. — București; **GH. MANO-LACHE** — Reșița; **DUMITRU NICULAE** — Brăila; **LOSO** — București; **T.A.** — Cluj; **TUDOSE NICOLAE** — București; **NABUCODONOSOR** — Suceava; **LUTHER BURBANK** — București; **ALECU SERGHIESCU** — Cluj; **VICTOR K. EFTIMIE** — Huși; **PIU ALEX.** — Timișoara; **N.E.** — Suceava; **K.W. KAT** — Brăila: Fenomenele descrise de dv. se datoresc fie antecedentelor sexuale fie hiperexcitabilității nervoase. Tratamentul impune pe de o parte lichidarea totală a factorilor declanșatori, iar pe de alta, secarea și fortificarea sistemului nervos. În acest scop, vă recomandăm: Napoton 3 drageuri/zi, vit. B₁ fortiss + Fosfobion + Ser neurotonic 10 zile lunar, timp de cel puțin 3—4 luni. Cu 1—2 ore înainte de momentul oportun veți lua cîte 2 tablete Bromoval. În plus, sport, mișcări în aer liber, dușuri reci scăzînd zilnic (treptat) temperatura și crescînd durata (de la 5—20 minute) iar eventual, seara băi calde de șezut.

(Continuare în pag. 11-a)

Basmăluța

DESCIFRIND ENIGMELE TRECUTULUI

Excursie în catacombe

Plimbă pe străzile Odesei și vezi temple frumoasele monumente de arhitectură și nu-ți vine să crezi că sub platoșă de asfalt, sub clădirile cu multe etaje și sub grădini se ascunde încă un etaj al orașului, catacombele sale. E o lume tainică, născută demult, înainte de întemeierea orașului. Turcii, stăpînitorii de altădată ai cetății Hadjibei, scoteau de aici piatra necesară construcțiilor. Coridoarele subterane astfel formate slujeau de temniță pentru zaporojenii luați prizonieri. Se spune că lungimea totală a catacombelor atinge 1800 de kilometri, adică cu aproximație, distanța București-Moscova.

Aici începe labirintul subteran

Dar să pornim într-o excursie imaginară prin această împărăție subterană. Nu vom fi nevoiți să ne furiașăm în bezna prin coridoare înguste și întortocheate și nici nu ne vom rătăci în labirintul subteran, așa cum s-a întâmplat cu câțiva băieți curioși care au fost descoperiți abia după patru zile și cu ajutorul unei unități militare. Noi nu vom păți una ca asta, căci ghidul nostru va fi „stăpînul catacombelor”. Așa îl numesc locuitorii Odesei pe Timofei Grițai, directorul Muzeului de paleontologie amenajat în catacombe.

— Auzisem din copilărie, istorisește T. Grițai, că niște bandiți ar fi ascuns aici o comoară. Într-o zi m-am furiașat într-o peșteră subterană, plină de argilă roșcată. Am început să sap în mormanul de argilă pînă cînd lopata s-a lovit de ceva tare. Era, într-adevăr, o comoară, dar nu din cele obișnuite. Așa cum mi-a spus paleontologul căruia i-am dus-o, comoara era alcătuită din oasele unor animale străvechi. De atunci și pînă azi în catacombe au fost descoperite peste 60 000 de oase a 42 de specii de animale care au trăit în urmă cu peste un milion de ani: mastodonti, cămile din pliocen, șacali, hiene, vulpi, cîini, urși și alți reprezentanți ai vertebratelor ce populau altădată tărîmul nordic al Mării Negre.

Dar cum au ajuns aici aceste animale? Științii sovietici au emis ur-

mătoarea ipoteză: la rîul ce curgea pe aici în acele vremuri veneau să se adape animalele ierbivore, iar cele de pradă: tigrii, hienele etc., care-și aveau culcușul în peșteri, le atacau și le transportau în sălașurile lor. Apoi peșterile au fost inundate și locuitorii lor au pierit. Argila cărată de apă le-a conservat scheletele.

Unele oase prezentau, însă, particularități curioase, păreau șlefuite de o mîină de om, altele aveau orificii sau adîncituri de o formă perfect geometrică. Nu cumva fuseseră „lucrate” de ființe conștiente ce au trăit în urmă cu sute de mii de ani, adică în perioada cînd s-a împlinit trecerea de la maimuță la om? S-au făcut felurite supoziții, mai mult sau mai puțin fantastice. O constatare părea însă certă: oasele fuseseră modelate cu ajutorul metalului. Metal în perioada fhocenului!

După un timp lucrurile au părut că încep să se lămurească. Nici cosmonauți preistorici și nici alte ființe conștiente nu s-au atins de oasele cu pricina. Ele au fost găurite de... moluște, în stare să străpungă nu numai oase, ci și corpul metalic al unei nave. În momentul de față, însă, și această ipoteză e respinsă de unii cercetători, care afirmă că oasele din catacombe au fost modelate mai tîrziu de vînători, care le-au folosit ca unelte de muncă rudimentare.

Cercetările din muzeul subteran continuă. Pămîntul nu-și dezvăluie ușor tainele și nu oricine poate să le deslușească. Catacombele rezervă, desigur, încă multe pagini necitite ale celor ce descifrează. pas cu pas, enigmele trecutului depărtat.

Iosif Pikarevici

MIGRAȚIE SPRE NORD

Lalele experimentale

Toamna aceasta, horticultorii din Moscova au avut mai multă bătaie de cap decît de obicei — din pricina lalelelor, zambilelor și narciselor ce trebuiau sădite în grădina botanică a Academiei de Științe a U.R.S.S. Grațioasele flori s-au bucurat de o deosebită atenție dat fiind că nu erau niște obișnuite plante ornamentale, ci flori „experimentale”, importate din Olanda, patria lalelelor, în cadrul unei convenții științifice semnate la Moscova în primăvara acestui an.

Convenția dintre horticultorii sovietici și olandezi, încheiată pe o durată de cinci ani, prevede studierea condițiilor de aclimatizare a acestor flori în zonele mai reci din U.R.S.S. De pe urma acestei experiențe va avea de cîștigat nu numai știința. Căci, pînă una-alta, moscoviții și locuitorii altor orașe din U.R.S.S. se vor alege cu câteva sute de mii de zambile, lalele și narcise care, cultivate în serele grădinii botanice, vor ajunge în florării în preajma unor sărbători ca Anul nou, 8 Martie sau 1 Mai.

Vinzarea florilor va fi precedată de prezentarea lor la expoziții, unde cei interesați, specialiști sau amatori, vor

putea afla amănunte despre creșterea și adaptarea acestor plante delicate. De altminteri, fiind vorba în primul rînd de o experiență științifică, cuvîntul hotărîtor în aprecierea florilor îl vor avea specialiștii: dr. M. Hoch, președintele Asociației horticultorilor din Olanda și D. V. Lefebvre, expert în cultivarea lalelelor.

(După A.P.N.)

CÎND SE CUTREMURĂ APELE

Furiile mărilor

Cînd erupe un vulcan subacvatic, cînd blocuri mari din solul submarin se prăbușesc sau, dimpotrivă, se ridică, la suprafața apei iau naștere valuri gigantice, înalte de cîteva zeci de metri, care se abat asupra tărîmului cu toată forța ce le-o imprimă cei 150—200 de kilometri pe oră. Sînt valurile devastatoare **țunami**, care invadează din cînd în cînd coastele oceanelor.

Una din cele mai vechi și mai triste amintiri despre țunami datează din 1775, cînd funestele valuri au însoțit cutremurul care a distrus Lisabona. În 1868, valuri înalte de douăzeci de metri, născute în apele Peru-ului, și-au îndreptat furia asupra orașului californian San-Pedro. Tărîmul apusean al Mexicului a fost devastat de țunami în 1787, 1907, 1932. De pe urma lor are de suferit și Japonia (unde de altminteri a și luat naștere termenul de **țunami**), care, deși e o importantă furnizoare a giganticelelor valuri, primește, la rîndu-i, lovituri cumplite din partea „furiilor marine” dezlănțuite în alte zone ale Oceanului Pacific. În 1896, de pildă, un val înalt de 80 de metri a

devastat o porțiune de coastă situată la nord de Tokio, pricinuind moartea a 30.000 de oameni. În alte regiuni de pe coasta japoneză calamități similare au făcut victime printre patru cincimi din populație. Tot în Japonia, la 3 martie 1933 valurile țunami, generate de un cutremur subacvatic, au ucis 3000 de oameni și au distrus 10.000 de clădiri și peste 8000 de vapoare și alte ambarcațiuni. Zidul masiv de apă, ce înainta mugind spre tărîm, iradia în bezna nopții o lumină enigmatică (produsă, se pare, de miriade de microorganismele fosforescente) care a semănat groază printre locuitorii.

Valurile țunami declanșate de pustiitorul cutremur din Chile au făcut relativ puține victime omenești pentru că după o primă zguduitură puternică, produsă la ora prînzului, locuitorii din zona de litoral au văzut marea umflîndu-se brusc, cu un muget surd... În același timp, o barcă cu motor se îndrepta spre orașelul-port Corral de la gura fluviului Cale-Cale. Pasagerii ei au văzut, la un moment dat, ceva care semăna cu niște spinări arcuite de balenă ce răsăreau ici-colo din apă: erau immense mormane de nisip, pe care cutremurul submarin le arunca de pe fund spre suprafața apei. Barca a reușit să acosteze cu greu în portul Corral, întrucît înălțimea cheiului deasupra apei, de obicei de 2 metri, scăzuse la 40 de centimetri. Nivelul mării creștea vertiginos, așa încît în momentul cînd pasagerii au pășit pe chei apa ajunsese la 30 centimetri de acesta, iar după numai zece secunde — la 15 centimetri. Îngroziți, locuitorii alergau pe străzile inundate căutînd scăpare pe dealul la poalele căruia se afla orașul. De acolo au asistat la un spectacol înfricoșător. Marea s-a ridicat cu 5 metri deasupra nivelului obișnuit, a smuls din

ancoră cîteva nave și s-a retras cu un vuiet amenințător; al doilea val, gonind cu o viteză de 200 km pe oră, s-a prăbușit de la o înălțime de 8 metri și, ca o mîină care mototolește o coală de hîrtie, a culcat la pămînt, cu un zgomot asurzitor, 800 de case. În numai 20 de secunde ele zăceau, ca niște cutii strivite, la poalele dealului. Al treilea val s-a ridicat la 11 metri, dar n-a mai înfîlînit în cale decît dărîmături.

Orașelul încetase să existe...

V. Iverski

CA-N FILME...

Sfîrșitul

„Operației Tarzan“

Un corespondent al revistei „Nedelea” informează cititorii cunoscutului săptămînal sovietic că nu demult, în Turcia a luat sfîrșit „Operația Tarzan”. În ce a constat acțiunea legată de numele popularului erou?

O bună bucată de timp, împrejurimile orașelor mari au răsunat de urlete nemenești scoase de tineri adoratori ai „omului pădurii”. Trîind în păduri și în munți, ei încercau să-și imite idolul cățărîndu-se pe stînci abrupte, sărînd din cracă în cracă și, în lipsă de tigri, dînd lupte corp la corp cu dulăi ciobănești. Spre sălașurile lor se îndreptau din cînd în cînd grupuri de turiști și atunci tinerii Tarzani se întreceau, contra unei recompense, în a-și demonstra talentele. Treptat, însă, alți eroi de film, de data aceasta înarmați cu pistoale și puști-mitrălieră, au umbrît popularitatea lui Tarzan și ultimii lui admiratori au fost nevoiți să coboare din munți în căutarea unui cîștig mai sigur.

Unul singur s-a încăpățînat un timp să nu-și părăsească sălașul din simul naturii. Se numește Niazi Ertan și e fost boxer. Ziarele din Istanbul publicau din cînd în cînd reportaje despre aventurile lui, mai ales despre încercările cu urșii de prin partea locului. Ce-i drept, numele lui era pomenit uneori și cu prilejul dispariției vreunui berbec... A venit însă iarna, turmele au coborît la șes și Niazi, împins de frig și de foame, s-a hotărît în cele din urmă să se întoarcă în oraș.

În momentul de față, „ultimul Tarzan” lucrează pe un șantier de construcție, s-a împăcat cu logodnica lui, căreia i-a promis să renunțe definitiv la viața în copaci, și cu poliția, care nu s-a mulțumit însă cu promisiuni verbale, ci cu o declarație scrisă cum că de acum încolo turmele de oi îl vor lăsa indiferent.

Repetiție

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

CORNELIA STĂNESCU — București: Rezultatul analizei pe care ni l-ați comunicat nu este concludent. Vă sfătuim să-l repetați.

D.I. — Iași: Pentru creșterea părului încercați loțiunea Gerovital H 3, după recomandările din prospectul ce însoțește preparatul.

MIHU OCTAVIAN — Alba Iulia: Încercați să folosiți drojdie de bere proaspătă. Regretăm, dar nu cunoaștem procedeul tehnologic al fabricării berei la domiciliu.

P. DUMITRU — Reșița: Din păcate, pînă în prezent o soluție radicală medicală în cazul dv. nu există, rămînînd doar cea chirurgicală, la care va trebui să recurgeți la momentul oportun.

VANGEANU PAVEL — Iași: 1) Pornind de la principiul că „pofta vine mîncînd”, trebuie încercată prin toate mijloacele o alimentație în care carnea să fie preparată cît mai apetisant. 2) Faceți cîteva cure cu Napoton 3 dragee/zi timp de 10—15 zile cu pauze de 10 zile. 3) Citiți articolul despre acnee publicat în această pagină în nr. 43/1967.

FUSI ȘERBĂNESCU — București: Dv. și tuturor mamelor care ne solicită să le recomandăm o carte despre îngrijirea copilului, vă indicăm volumul „Sfaturile medicului de copii” de dr. G. Vasiliu și dr. V. Ioan, apărută recent în librării.

STELA R. B. — București: Nu credem că alfachimotripsina va rezolva soluția. Va fi nevoie, probabil, de o intervenție chirurgicală. Vă sfătuim să vă adresați unui ginecolog de la o policlinică specială din Capitală.

A.R.G. — București: 1) Nu există nici o contraindicație. Puteți folosi unguentul cu aureociclină 3 la sută. 2) Noi nu am auzit de miracolul „semințelor de muștar”. 3) Nu contează soiul merelor. Toate conțin în doze variabile principii nutritive importante (acid malic, pectine, fructoză, săruri minerale, vitamine). Dacă nu aveți tulburări digestive, le puteți consuma cu coajă (care are și ea calitățile ei). Merele coapte la cuptor au calități laxative și cezintoxicante. Merele rase constituie un tratament adjuvant al enterocolitei. Sucul de mere este excelent în alergii, eczeme cronice, cariile etc. Sucul de mere fermentat (cidrul) este un bun tonic și euforizant. 4) Nu.

POPESCU C.C. HARALAMBIE — București: 1) Da, există; vorba aceea: „Mare-i grădina lui Dumnezeu” 2) „Semne particulare”, nu are. 3) Și fiindcă tot sintem la proverbe: „Paza bună, trece primejdia rea”. 4) Depinde de gust...

A. IOAN — Hunedoara și M. ORVOD — Timișoara: Este vorba de o colecistopatie. Vă recomandăm regimul adecvat și cure periodice cu următoarea apă mi-

nerală. Puneți la 1 l apă fiartă și răcită un pachet din Rp.: Salicilat de sodiu 1 g + Fosfat de sodiu 2 g + Benzoat de sodiu 3 g + Bicarbonat de sodiu 4 g + Sulfat de sodiu 5 g. (Pt. 1 pachet Nr. XX ass). Beți cîte 1 pahar dimineața pe nemîncate și 1 pahar seara, după care stați culcat pe partea dreaptă 15—20 minute.

BOBOC AVRAM — Ilia: În faza dv., cronicizată, șansele de vindecare radicală sînt minime. Totuși, încercați la un specialist chirurg.

P.S. FAGETEANU — Banat: 1) Da. 2) Nu, numai pe cale injectabilă, intramuscular. 3) Da.

SIMION MIRCEA — Roșiori de Vede și V.I. ȘERBAN — București: Tratamentul pentru creșterea în înălțime se poate face numai sub controlul și îndrumarea unui medic specialist endocrinolog. Citiți și articolul „Hormonii și cancerul” din nr. 46/1967.

I.C.A. — București: 1) În general, nu. 2) În afară de R.B.W. în sînge, se poate face și analiza R.B.W. în lichidul cefalorahidian 3) Da, este chiar foarte indicat ca în cazurile de îmbătrînire precoce, tratamentul cu Gerovital H₃ să înceapă de la vîrsta de 40 de ani. 4) Luați seara la culcare 1 tabletă Bromoval și 1 drageu Napoton. 5) Pentru restul reveniți altă dată!

EMANOIL I. TARCA — Com. Grozești: Vă recomandăm să vă adresați Centrului metodologic de reumatologie din București, str. Iulius Fucik nr. 5, unde se face tratamentul solicitat de dv. Pînă atunci, luați Reumacif 4—6 grame pe zi, în doze eșalonate, în funcție de toleranță.

G.H.G. — Odorhei: Stările alergice (și nu algerice, cum scrieți dv.) sînt frecvente la copiii mici și dispar o dată cu înaintarea în vîrstă. Încercați cure repetate de clorocalcin 3 lingurițe/zi, vit. C forte 1 fiolă/zi și, eventual, Hiposulfid de sodiu 2 cașete a 0,25 g pe zi.

D. COSTEA — Ploiești: Iată o loțiune bună împotriva acneei: Rp. Sulf precipitat și Sulfat de zinc aa 36 g + Borat de sodiu și Oxid de zinc aa 6 g + Acetonă 30 g + Apă de camfor și Apă de trandafiri aa q.s. ad 120 g. Se aplică local peste noapte.

CRÎȘAN ION — Lupeni: BRÎNZĂ FRUTA — Sebeș; STOICA LORIN — Deva; DUMITRESCU FLORIN — București: Vă rugăm să citiți articolul despre acnee, publicat în nr. 43/1967, în care veți găsi răspuns la toate întrebările dv.

Gh. Gh. ALBU — Com. Asău (Moinesti): În pitiriazis (afecțiune de altfel banală, blîndă, necontagioasă) sînt utile soluțiile pe bază de gudron de huiilă: Rp. sol. gudron de huiilă 12 g + oxid de zinc 24 g + amidon 24 g + glicerină 36 g + Apă q. s. ad 120 g. Se aplică de două ori pe zi.

ȘI DUMNEAVOASTRĂ
PUTEȚI ALEGE UN CADOU
LA MAGAZINELE
COOPERATIVELOR DE CONSUM

1-31 dec.

Luna
cadourilor

Reînnoiți-vă abonamentele la
VEAC NOU

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE

BRĂILA

ȘOSEAUA VIZIRULUI

Produce și livrează
pe bază de repartiție
produse din stuf:

- CARTON TRIPLEX
- CARTON DUPLEX
- CELULOZĂ
PAPETARĂ
- CELULOZĂ PENTRU
FIBRE ARTIFICIALE
- PASTĂ
SEMICHIMICĂ

Pentru sezonul de iarnă:

Elegant, modern, practic, paltonul din stofă din lînă
și lînă în amestec cu mohair.

Pentru femei, paltoane din stoffe în culori pastel
care satisfac exigențele modei actuale.

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE

SIBIANA

CARPATI

Timis

BRINZA TELEMEA TOPITĂ

De asemenea,
cereți

noile produse speciale pentru sandvișuri:

- BRÎNZĂ TOPITĂ ÎN PASTE CU DIVERSE
INGREDIENTE ȘI CONDIMENTE.
- BRÎNZĂ TOPITĂ CU SALAM SAU SUNCĂ.

Doi pe un... balansoar

De unde era să știe?

Locotenentul de miliție așază pe masă o coală albă de hirtie, își cercetă cu atenție penița și începu:

— Și acum, povestește-mi, cetățene Paciska, cu ce intenție te-ai introdus în locuința cetățeanului Kapeliușenko din localitatea Zadnepreansk. Dar să ne înțelegem de la bun început: să spui adevărul și numai adevărul.

Cetățeanul Paciska, un om uscățiv, clipi de câteva ori și, cu mîna pe locul unde după părerea lui trebuia să fie inima, spuse:

— Tovarășe locotenent, ca să fiu crezut ar trebui să încep cam de departe. Se poate?

— Dă-i drumul, avem timp suficient. — Carevasăzică, am luat avionul la Kiev la orele unsprezece și douăzeci. Plecam acasă, la Dnepreansk.

— De ce... deschise gura locotenentul, dar Paciska dădu din mîini nerăbdător și-l oprî:

— Vreți să mă întrebați cum se face că am ajuns la Zadnepreansk? Să vă explic. Chiar asta mă pregăteam să fac, tovarășe locotenent. Trebuie să mărturisesc că în sala de așteptare a aeroportului din Kiev am băut două pahărele de coniac și o sticlă de bere. Nu-i o crimă, sper...

— Nu, incuviință locotenentul.

— Așa zic și eu. În avion, și mai ales după unu' sau două pahărele, adorm întotdeauna. Într-un cuvînt, am adormit și de data asta și m-am trezit la Zadnepreansk. Cobor din avion, totul e-n ordine. Ce să mă mai uit ce scrie pe sus? Totul mi-era cunoscut, începînd cu clădirea aerogării și terminînd cu grilașul porții. Leit aeroportul nostru din Dnepreansk. Vreau să vă spun că pînă-n ziua aceea blestemată nu mai fusesem la Zadnepreansk. Dacă aș fi știut că are să mi se întîmple una ca asta...

— Vasăzică ai coborît din avion, preciză locotenentul. Și ce-ai făcut mai departe?

— Ce era să fac? Am ieșit în piața din fața aeroportului, am chemat un taxi...

— Așa, așa... Și ce-ai spus șoferului?

— N-am apucat să-i spun nimic, el a început să-mi pună întrebări. Parcă călătorii pot să-și impună voința șoferilor de taxi? Aștia îți spun încotro merg și dacă le convine sau nu să te ia. La noi la Dnepreansk așa se obișnuiește...

— Bine, bine, și ce ți-a spus șoferul?

— A întreat: „Care merge la blocurile noi?” „Eu, am strigat, strada Nouă, blocul Nr. 126”. „E-n ordine, urcă!” Asta a fost tot.

— Vezi, cetățene Paciska, interveni locotenentul, aici e ceva neclar. Cum se face că străbătînd orașul cu mașina n-ai observat că nu ești la Dnepreansk, ci în alt oraș?

Pe fața lui Paciska înflori un zîmbet luminos, de parcă locotenentul i-ar fi urât „La mulți ani!” de ziua lui de naștere.

— Cum era să observ? În clipa în care m-am instalat în mașină am și adormit. Întrebați-l pe șofer. În mașină mă apucă întotdeauna somnul. Pe scurt, m-am trezit cînd am ajuns la blocurile noi. Tovarășe locotenent, ați fost vreodată pe la noi la Dnepreansk?

— Hm! Aici eu sînt cel care pune întrebări. Așa e regula. Dar dacă ții neapărat să știi, află că am fost.

— Ați fost și în cartierul blocurilor noi?

— Nu, n-am fost.

— Asta-i! Dacă ați fi vizitat noul nostru cartier de locuințe din Dnepreansk, ați fi văzut că nu se deosebește deloc de cel din Zadnepreansk. Cobor, vasă-

zică, din taxi, pe strada Nouă, în fața casei cu numărul 126. Șoferul o ia din loc uitînd să-mi dea restul. Dar ce importanță mai avea acest amănunt de vreme ce mă vedeam din nou acasă? Pentru că eram convins că mă aflam în fața blocului meu și l-aș fi trimis la toții dracii pe cine ar fi îndrăznit să-mi spună că nu eram la Dnepreansk, că strada aceea nu era strada mea și nici blocul cel în care locuim! În stînga era o frizerie, în dreapta o „Alimentară”, peste drum un magazin de articole casnice, lîngă el un chioșc de ziare... Un cartier nou, ce mai încoloincoace! Așa că am pornit-o spre casă. Blocul meu are cinci etaje. Locuiesc în apartamentul Nr. 11, la etajul III, scara A. Urc, așadar, la etajul III, scot ziarul din cutia de scrisori, descui ușa și intru. Toate erau la locul lor. Masa cu ștampila fabricii „Bojenko”, studioul cu tapiseria verde-cenușiu cu floricele portocalii, scaunele... Toate erau ale mele. Intru în baie; și acolo îmi erau toate cunoscute. Pijamaua albastră cu dungi verzi și altele. Mă vir în cadă. Cum să nu-mi recunosc locuința, tovarășe locotenent? Robinetul de apă caldă făcea nazuri... Mă spăl, îmi pun pijamaua, mă întind pe studioul, desfac ziarul... Pe urmă ațipesc, firește. Deodată simt că cineva mă scutură de umăr...

Locotenentul deveni atent:

— Un moment, cetățene Paciska. Ai spus că ai desfăcut ziarul. La ce ziar ești abonat dumneata?

— La „Steaua din Dnepreansk”...

— Aha! făcu locotenentul bucuros de descoperire. Dar cetățeanul Kapeliușenko e abonat la „Steaua din Zadnepreansk”...

— Tovarășe locotenent, făcu Paciska cu mîna pe locul unde credea că e inima, păi dacă aș fi văzut, nătărăul de mine, că aveam în mîna un alt ziar, s-ar mai fi întîmplat toată istoria asta? Dar de ce era să mă uit la numele ziarului? L-am deschis și mi-am aruncat ochii pe la mijlocul lui. Cum puteam dar să-mi dau seama că nu era ziarul meu?

Locotenentul se gîndi puțin și zise:

— Ai dreptate. Dar nu știa cum să procedeze. Doar nu era să-i tragă la răspundere pe toți cei vinovați de pățania cetățeanului Paciska.

M. Bilkun

Gînduri

Oamenii proști nu-i iubesc pe cei deștepti peniru că aceștia nu-i înțeleg.

Dacă aspiri la titlul de proroc, nu prevesti niciodată nenorociri.

V. Jemciujinov

Și ciberneticienii greșesc, dar cu mai multă precizie.

G. Laub

Dacă Lev Tolstoi ar fi locuit într-un apartament cu mai multe familii, ar fi devenit Saltîkov-Scedrin.

M. Krutik

Pentru ce sînt buni atomii

Toate obiectele din jur — patul, port-tigaretul, ghetetele — sînt alcătuite din atomi. Mai mult, fiecare dintre acești atomi are un nucleu care merită să fie divizat tot așa de bine ca toate celelalte nuclee. Și, totuși, oamenii de rînd nu îndrăznesc să se ocupe de treaba asta, deși de multă vreme dezagregarea atomului ar fi trebuit să ocupe locul cuvenit în casele noastre.

Călăuzindu-se după instrucțiunile de mai jos, fiecare va putea să-și mește-rească o instalație nucleară proprie, întrucît atomi se găsesc pretutindeni și aparțin tuturor.

Priviți cu atenție în jur, în casă sau pe stradă, și adunați cițiva atomi. Selecționați-i pe cei de calitate superioară: cu ei veți face treaba. Ceilalți v-ar putea încurca mai mult, e un fapt constat. Așa încît renunțați la atomii cu defecte.

Atomii naturali sînt cei mai buni, dar merg și cei deshidratați. Va trebui, însă, să le adăugați apă. Cei mai potriviți pentru divizare sînt atomii de lemn. Luați o bucată de lemn cu fibră lungă, avînd grijă să n-aibă noduri, și puneți-vă pe treabă.

Schema unui atom arată că nucleul se află la mijloc. Particulele din interiorul lui sînt particulele nucleare, celelalte nu-s decît electroni, care trebuie înlăturați înainte de a porni la lucru. Atomii întregi trebuie păstrați într-un compartiment separat, nucleele în altul, iar electronii într-un al treilea. Această compartimentare vă va ajuta să găsiți

Întrucît nucleul e mult prea mic, pentru a reface un atom aveți nevoie de o capcană specială. Se crede că cea mai eficace capcană e însuși atomul. Așa încît luați un nucleu, înconjurați-l cu electroni, iar atomul astfel obținut așezați-l la păstrare.

La un moment dat veți trece la divizarea nucleului. În mod obișnuit operația se realizează printr-un „bombardament” cu particule atomice. Dat fiind, însă, că particulele se mișcă în neorindinală, ele trebuie accelerate și îndreptate într-o singură direcție (nu în dreapta și în stînga). Pentru asta e nevoie de un sincrotron. Spre a-l asambla, aveți nevoie de puțină sîrmă, cițiva magneți, transistoare, spirale, intrerupătoare, diode, regulatoare și, în sfîrșit, de un generator. Dispuneți toate piesele în așa fel încît să obțineți energia convenită pentru divizarea nucleului. Puteți începe experiența cu cițiva atomi mai mărunți, aminîndu-i pe cei mari pentru altă ocazie.

Aceste instrucțiuni se referă la divizarea unui nucleu izolat. Dar după ce veți dobîndi experiență, veți dori să divizați din ce în ce mai multe nuclee. De aceea, e recomandabil să procedați așa: confecționați un sincrotron pentru fiecare nucleu și așezați-le alături. Evident, consumul de sîrmă va crește.

În ce privește tehnica securității, va trebui să găsiți un mijloc de apărare împotriva reacțiilor nedirijate ale divizării. Chibzuți bine cu care nucleu în cepeți și limitați-vă la divizarea lui, nu și a altora. Trebuie, prin urmare, să marcați într-un fel nucleul ales, cu puțină vopsea de pildă. O altă metodă ar fi izolarea lui de toate celelalte nuclee. După care veți trece, pe rînd, la divizarea tuturor nucleelor.

Nu uitați că masa critică e strîns legată de tehnica securității. E unul din factorii care provoacă avarii. De aceea confecționați-vă instalațiile în așa fel încît să nu depășească masa critică. De altminteri, totul e o chestiune de experiență.

În încheiere, cîteva cuvinte despre pericolul radioactivității, neglijat deseori chiar și de radiotehnicieni încercați. Așadar, adunînd combustibilul atomic, trebuie să vă protejați atît pe dumneavoastră cît și pe cei apropiați de radiațiile gama și altele de felul ăsta care pot lua naștere în compartimentele în care vă păstrați atomii. De aceea se recomandă să lipiți deasupra un aviz: „Nu vă apropiați! Pericol de radiație!”

Dar cel mai important e ca eșecurile să nu vă descurajeze. Amintiți-vă de Thomas Edison. N-a inventat becul electric cît ai clipi din ochi. Întîi a lucrat la calea ferată și a mincat bătaie.

J. S.

întotdeauna cu ușurință ce vă trebuie și exact atunci cînd vă trebuie. Nu-i lipsită de interes nici următoarea recomandare: nu aruncați electronii! O dată și o dată pot să prindă bine.

Nucleele sînt întotdeauna mai mici decît atomii întregi, de aceea compartimentul în care-i păstrați poate avea dimensiuni mai reduse.

Oricum, nu uitați că e bine să aveți cițiva atomi la îndemînă.

